

VIKTORÍN ŠULC

**Temné
radosti
predátorů**

PANOPTIKUM
SEXUÁLNÍCH
VRAŽD **5.**

S DOVĚTKY ŠÉFA MORDPARTY JIŘÍHO MARKOVIČE

VIKTORÍN ŠULC

**Temné
radosti
predátorů**

**Temné
radosti
predátorů**

VIKTORÍN ŠULC

**PANOPTIKUM
SEXUÁLNÍCH VRAŽD**

5.

**NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA**

Copyright © Viktorín Šulc, Jiří Markovič, 2023

Photos © Archiv autora, Vlasta Luřanská, Pavel Šmejkal, 2023

Cover © Lukáš Tuma, 2023

Czech Edition © Nakladatelství Epoque, Praha 3023

ISBN 978-80-278-0140-4 (print)

ISBN 978-80-278-1352-0 (ePub)

ISBN 978-80-278-1353-7 (mobi)

ISBN 978-80-278-1354-4 (pdf)

Motto

„Sexuální agresori tvoří několik skupin, ta nejnebezpečnější patří pachatelům, jejichž činnost je podobná chování predátora vůči kořisti. Klidně si můžeme představit střet lva a antilopy v africké savaně... V zásadě jde o to, že **predátorský sadista potřebuje pro dosažení vzrušení svou oběť před stykem, během styku, případně i místo styku znehybnit.** Což je klíčové slovo pro jeho skutek. Dále je vysoce pravděpodobné, že pokud se takového predátora nepodaří brzy dopadnout, bude při znehybnování oběti, případ od případu, pokaždé rychlejší a výkonnější.“

(sexuolog a soudní znalec MUDr. Pavel Zemek)

*Věnováno památce špičkového vyšetřovatele,
plukovníka Jiřího Markoviče,
legendy mezi profesionály,
především ale dobrého člověka s laskavým srdcem*

(16. listopadu 1942 – 20. října 2022)

Když mrtví vyzvídají	9
Vražda v hudební škole	49
Modré, podivně smutné oči	89
Mrtvá z bytu sebevrahů	162
Dvojitá optika vraždění	233
Jak chutná krev	286
Zadní dvorky	391

Když mrtví vyzívají

Z magnetofonové nahrávky se ozýval zoufalý dětský jekot. Prosby, pláč, výkřiky bolesti... Vše náhle přerušila koleda, zazpívaná juvenilním sborem. Křehké hlásky, cukerinová melodie, byly přece Vánoce roku 1964... Kruté, bizarní dílko zkomponovala k vychutnání své vražedné extáze dvojice lidských bestíí – a tato zvuková koláž se jim měla v budoucnu vymstít jako korunní důkaz jejich viny.

(úryvek z kazuistické studie *Miláčku, půjdeme dneska vraždit?*)

V mnoha rodinách mají obligátní varování zlobivému dítěti: „To nedělej! Nebo si pro tebe přijde bubák!“ U Westů v Gloucesteru užívali jiné odstrašující pořekadlo: „Nezlob! Nebo skončíš jako Heather!“ Až jednou zazní tyto věty v soudní síni, bude přítomným přebíhat mráz po zádech.

(úryvek z kazuistické studie *Miláčku, půjdeme dneska vraždit?*)

Psal se rok 2013, když jsem vážené čtenářské obci představil a nabídl úvodní díl plánované pentalogie o tuzemských sexuálních vraždách. Uplynulo zhruba deset let, pátý, závěrečný díl už dostal podobu celistvého rukopisu...

Končíme? Sbohem a šáteček?

A já si nemůžu nepřipomenout poměrně smutná slova slavného amerického spisovatele Raymonda Chandlera, muže se spletitým osobním osudem, ale především jednoho ze zakladatelů takzvané drsné detektivní školy, který prostřednictvím svého hlavního hrdiny, soukromého detektiva Phila Marlowa, konstatoval: *Rozloučit se znamená tak trochu umřít...*¹

¹ Raymond Chandler: *Případ naruby* (orig. Playback).

Buď jak buď, pomyslná chodba dalšího *Panoptika* se za zlověstného skřípotu opět otevírá... *Děšivá jízda pokračuje*, uznale poznamenala svého času na internetu čtenářka Edith⁷⁹. Ano, dočkal jsem se v drtivé míře pozitivních ohlasů a recenzí, což ve spojení s lichotivě vysokým procentovým či hvězdičkovým ohodnocením každého dílu pro mě vždy znamenalo odrazový můstek k další práci. Moc děkuji.

Chvála několikrát zazněla i směrem k podobě přebalu knih, rád jsem ji panu grafikovi Lukáši Tumovi pokaždé vyřídil. Na vánočním večírku Nakladatelství Epoque, který se po několika vynucených covidových odkladech odehrál až v květnu 2022, jsme spolu řešili barvu „obálky“ pátého dílu.

Na večírku bohužel chyběl nemocný „Pan Epilog“ Jiří Markovič, kterého si čtenáři zamilovali pro jeho lidskost a vtipný nadhled už v roli vypravěče svých profesních memoárů vyšetřovatele pražské mordparty.² Navzdory zdravotním problémům se Jiří na další naši spolupráci náramně těšil a s vykasanými rukávy košile, čím dál častěji i nemocničního županu, se o prázdninách 2022 odhodlaně pustil do komentování jednotlivých kapitol, včetně reminiscencí, které v něm navodily.

Velkou poklonu pro mě rovněž znamenalo, když někteří hodnotitelé *Panoptikum* nazvali napínavou „detektivkou z reálu“. Poměrně často pak připojili povzdech, že zatímco drsnou ukázkou severské krimi můžeme odložit s chlácholivým pomyšlením, že všechny popsané krutosti a zvrácenosti se odehrály jen v autorské fantazii, analýza autentických kriminálních kauz nám obdobnou hojivou náplast neposkytne.

K tomu jen dodám, že *Panoptikum* zásadně vycházelo z dohledatelných faktů archivního charakteru či orální paměti. Jeho vyprávění se snažilo o maximálně možný objektivní úhel pohledu. Pravda, nikdy nechtělo dělat falešného obhájce „nešťastným a nemocným“ pachatelem, vždy a výhradně stálo na straně obětí.

² Jiří Markovič, Viktorín Šulc: *Lovec přízraků*, Nakladatelství Epoque 2008.

Ještě jednou děkuji všem čtenářům za trvalou přízeň, věřím, že je zaujmu i závěrečným, pátým dílem.

Kdo by taky zatoužil klopýtnout v samotném finále?

Číslo zbrocená krví

Dekáda práce vybízí – jak jinak – k zajímavým statistickým rozbahám.

V prvních čtyřech dílech jsem detailně analyzoval 108 československých, potažmo českých kauz, ve kterých figurovalo 155 obětí a 129 pachatelů vraždy, 19 z nich patřilo, zřejmě už navždy, do zjitřující kolonky *Pachatel neznámý*.

V pátém díle, zahrnujícím relativně velké časové rozpětí let 1974 až 2017, přibude 13 kauz, personálně vyčísleno 17 mrtvých obětí a 11 pachatelů vraždy dokonané. Kolonka s neznámým pachatelem zůstala tentokrát prázdná, k poslednímu údaji ale musíme připočítat dva protagonisty vražd spáchaných ve stadiu pokusu – mimořádná zajímavost případů si jejich zařazení takříkajíc vynutila.

Jak vyplývá z ohraničení letopočty 1974–2017, podařilo se mi v souladu s námětem pentalogie dohledat a nastudovat několik klíčových případů z období před zlomovým rokem 1989. Rychle plynoucí čas jim stihl vtisknout bezmála historickou patinu. Částečně už asi vyvanula hrůza a drtivost jejich dopadu na tehdejší veřejnost – ale ze své kriminální závažnosti neztratily ani promile. Za to čtenáři ručím!

Míra krutosti a zvrácenosti těchto spáchaných skutků se také v úředním či soudním komentáři dočkala přídomků *bezpříkladně surový* nebo *bestiální* či *zavrženíhodný*. Těžko se divit, že v logice tehdejších zákonů je završila poprava odsouzeného pachatele, prováděná v prostorách speciálního – dodnes pietně dochovaného – oddělení výkonu trestu smrti v útrobách pražské, konkrétně vzato pankrácké věznice.

Ne, tady na rozdíl od nádvoří trestnice nikdo nevininný nezemřel. Přesto s vámi jednoduše místa, včetně stolu s bílým ubrusem pro dozorující komisi – ona strohá a promyšlená účelovost –, na okamžik zacloumá.

Tady vládla Smrt!

Jak prostě: Delikventovi, někdy pacifikovanému eskortou, jindy spíš šetrně podpíranému v minutách paralyzující hrůzy z příštích neodvratitelných chvil, upevnil kat kolem krku oprátku. V okamžiku umírání si do očí hledět nemohli, mistr popravčí totiž ovládal podlahu pod nohama odsouzence podlouhlou pákou z vedlejšího kamrlíku.

Skřípavý rachot rozevírajícího se propadliště, hlubiny mezi životem a smrtí, byl ve skutečnosti poslední zvuk, který delikvent dokázal ještě zaslechnout.

Zvuk, který mi v hlavě dozníval ještě dlouho poté, co jsem opustil prostory pankrácké věznice. I tak zůstávám, nijak a ničím nezviklán, přesvědčeným stoupencem trestu smrti. Oběti těch, co se tu nad jámou propadliště *zhoupli* cestou do Neznáma, totiž trpěly mnohem, mnohem víc!

Matrix aneb Kladivo na pachatele

Z neslavných protagonistů páteho dílu skončili v katovské oprátce dva muži. Rovněž Jiří Markovič zmíní v rámci epilogu první kapitoly, nazvané *Vražda v hudební škole*, dalšího „výtečníka“ – konkrétně recidivujícího pedofila, jehož před usvědčením nespasila ani mimořádná vychytralost při odstraňování dětské mrtvolky z místa činu.

Už za chvíli, ještě v rámci prologu, si připomeneme dosud nezveřejněnými svědeckými postřehy doslova prominentního „viselce“, mediálně často citovaného a připomínaného. Mám na mysli pětinašobného sériového vraha ze sexuálně sadistických pohnutek Ladislava alias *Láďu* Hojera.³

³ Od prosince 1989 se v rámci tehdejšího Československa přestalo z rozhodnutí prezidenta Václava Havla popravovat, zrušení trestu smrti zákonem přišlo na jaře 1990. Nepochybně k velké radosti pánů Zdeňka Vocáska (dvě vraždy, jeden pokus vraždy) a Jaroslava Malého (tři vraždy), v závěru roku 1989 už pravomocně odsouzených k trestu smrti. Posledním popraveným v tehdejší České socialistické republice

„Zbrusu“ nové kauzy pátého dílu zas v mnohém poznamenal fenomén moderní doby, vytvářející v kriminální podobě našeho současného běžného života **pachatelův elektronický otisk** – jinak řečeno jedinečnou stopu k jeho možnému dopadení. V mnohém si nezádá s obdobně klíčovou informací, jakou představuje nezaměnitelná daktyloskopická kresba na bříškách lidských prstů nebo ryzí originalita vzorku DNA.

Jak takový *otisk* vzniká? Tvoříme ho denně, poloautomaticky, pro nás už naprostými banalitami typu psaní esemesek, e-mailování, užívání zákaznických kartiček nebo bankovních kreditek.

Tím vším za sebou necháváme jasně čitelnou, nesmazatelnou stopu. A když k tomu připočteme záběry všudypřítomných venkovních či interiérových kamer, jejichž registrace, natož snaha vyhnout se nežádoucímu záběru, přesahuje možné lidské soustředění... Je to zvláštní *matrixový* svět, každého z nás oceňuje, sežvýká a pohltní.

Díky jemu můžeme sledovat v obraze poslední nákup oběti, prostřednictvím záznamu konkrétní pokladny v konkrétním čase se seznámit s jeho obsahem do závěrečné položky. Až stejně oděná postava opusť nákupní centrum, vykročí na nejbližší stanici městského autobusu sama? Nebo ji cestou někdo osloví, připojí se k ní jako přátelsky vítaný doprovod?

Viděno opačným gardem – v záznamu dlouhé řady různých kamer se před námi zobrazí cesta pachatelky ze stanice metra na místo činu, včetně chvílky *mekdonaldovského* posilnění. Následuje přesun několika podlažími megachrámu spotřební hojnosti, výběr příhodného nože z nabídky na jednom z nesčetných obchodních regálů... Kamery nás samozřejmě neochudí ani o samotný akt vraždy, spáchaný na nic netušící

byl Vladimír Lulek (narozen 1953), konkrétně se tak stalo 2. února 1989. V rámci Československé socialistické republiky figuruje jako poslední delikvent Štefan Svitek (narozen 1960), bratislavská poprava nese datum 8. června 1989. Více Panoptikum, 4. díl, prolog *Poslední federální oprátka*, resp. kniha *Lovec přízraků*, kapitola *Copak jsem nějakej vrahoun?*

oběti... O tom všem nás přesvědčí poslední dvě kauzy v závěrečné kapitole nesoucí titulěk *Zadní dvorky*.

Pokud položím řečnickou otázku, pro koho především znamená chytrý mobil nebo notebook už neodmyslitelný prvek života, jako bych současně napověděl, že věk „neuvěřitelně, až monstrózně“ deviantních pachatelů se povážlivě snižuje.

Díky internetu zbytněla myšlenková a faktická vybavenost jistých mladíčků pro jejich nadcházející skutky. Naštěstí rádi trouší v kyberprostoru svá zvrácená poselství, spíš chlubitivá než tajená, každopádně znamenající usvědčující stopu. Přesně vzato důkaz, vyvracející jejich pozdější vytáčky a lži.

Budeme lamentovat nad zkažeností doby? Byl by to jen laciný povzdech. Matička historie, včetně té panoptikální, nás dostatečně poučila – všechno už tady jednou bylo... Skladba kauz nominovaných pro pátku kapitoly, nazvanou *Jak chutná krev*, to ve zlomyslném naschválu časové přesmyčky jen potvrdí.

„Hanka si pro mě přišla...“

Dekáda práce logicky vnesla nové poznatky do některých už dříve popsaných kauz, často pozoruhodné, jindy jen barvitě střípky, které však stojí za to zmínit.

A) Pomník zůstal neodvalen (kauza Otýlie Vranské)

Velkým znalcem prvorepublikového případu z roku 1933, tedy vraždy amatérské prostitutky, jejíž rozřezané tělo poslal pachatel (pachatelé?) ve dvou kufrech a dvěma vlaky na Slovensko,⁴ je současný ředitel Muzea Policie ČR Mgr. Radek Galaš.

Spolu s dalšími experty, mimo jiné z forenzní genetiky, se před několika lety rozhodli využít lidských vlasů, zajištěných pod nehty oběti a přiřknout jméno stále neodhalenému vrahovi Otýlie Vranské. Přesně

⁴ Viz Panoptikum, 1. díl, kapitola *Slečna v kufrech*.

řečeno: stalo by se tak s dopomocí shody DNA vlasů s genetickým vzorkem potomků dvou hlavních podezřelých.

Bylo by laciné kritizovat s časovým odstupem téměř devíti dekad policejní práci. Nicméně pravdou je, že tehdejší pražská mordparta se až příliš upnula na hledání posledního zákazníka Vranské, stejně jako na zjištění totožnosti doznávajícího se pisatele několika „otevřených“ dopisů, který sám sebe nazýval *Fantomem ulice, bažícím po krvi*.

Samozřejmě že řada otázek, na které chtěla znát mordparta odpověď, měla stěžejní váhu: S kým Vranská tančila osudného večera před půlnocí v noční kavárně U politické mrtvoly v Křemencově ulici? Mohl se z pohledného kudrnatého blondýna vyklubat člověk stížený sadistickou deviací? Nebo se snad jednalo o zákazníka, který si pozval Otýlii domů, aby ji zanedlouho přistihl, jak mu krade nějakou cennost? Ano, i takové startovací pohnutky k vykonání okamžité a zlobné smrtící odplaty už kriminální historie zaznamenala.

Slovní pánové ze „čtyřky“ bohužel ignorovali prvotní, dosti podezřelé rozpory ve výpovědích rotmistra Josefa Pěkného a jeho milenky Antonie Koklesové. Nikdo ze zkušených kriminalistů se proto nevydal *občihnout* rotmistrův byt, dost možná místo, kde slečna Otýlie vydechla naposledy. Velká škoda, pokud by právě tady došlo k rozřezání těla – a kde jinde? –, latentní či zjevné stopy krve musely navzdory pečlivému úklidu zůstat stále přítomné.

Jaký by měla vraždící dvojka motiv?

Tak tady nemusíme hledat dlouho, motiv fatální hádky se přímo nabízí. Koklesová v roli milenky rotmistra Pěkného čerstvě vystřídala právě Vranskou. Kritického 31. srpna 1933 se všichni tři náhodně, ještě spíš nechtěně, setkali navečer v centru Prahy. Rozpaky překonali na společenské úrovni, v rádoby přátelském duchu dokonce poseděli několik hodin v restauraci U Kupců ve Štěpánské ulici.

Posledního srpnového večera roku 1933, pro slečnu Otýlii posledního večera *vůbec*, se někdy po 22. hodině rozloučili na Karlově náměstí. Na dohled od kostela svatého Ignáce se jejich cesty –

definitivně? – rozdělily. Pěkný s Koklesovou zamířili do Michle, Vranská naopak do centra.

Následnou verzi už v minulosti razil bývalý kriminalista a jedinečný zřizovatel internetového Muzea zločinu – dnes už zesnulý – JUDr. Milošlav Jedlička:

„Ačkoli se navenek Vranská stavěla k provalení nevěry Pěkného a zradě Koklesové, kamarádky ze Žiliny, lhosejně, s přibývajícími hodinami v ní sílila chuť po odvetě. Vydala se v průběhu noci do Michle do rotmistrova příbytku a ztropila tam scénu. **Vypukla ostrá hádka, pak i rvačka, během které Koklesová nebo Pěkný, možná oba společně Vranskou usmrtili.**“

Tolik teorie. A co praxe ve stylu DNA? Radku Galašovi a spol. se sice podařilo vypátrat potomky předpokládaných protagonistů vraždy, nicméně veřejnost s výsledky porovnání genetických vzorků doposud seznámena nebyla.

Zřejmě proto, že oba potomci, údajně ženy, odmítly poskytnout svoje DNA regulérní cestou. Komu by se ostatně chtělo *napráskat* s odstupem tolika desítek let svého prapředka? Zostudit ho v celé mediální šíři jako vysoce pravděpodobného pachatele vraždy?

Na jednu stranu je to škoda, vždyť kauza Vranská má v tuzemských luzích a hájích jedinečný rozměr, ne nepodobný britské záhadě londýnského sériového vraha Jacka Rozparovače z roku 1888.⁵ Na straně

⁵ Když v roce 2014 oznámila skupina složená z britských a finských genetiků, že na základě DNA stop krve na šále jedné z obětí Jacka Rozparovače lze konstatovat, že slavným vrahem byl polský přistěhovalc a holič Aaron Kosminski, zdvihla se v britské veřejnosti až nacionální vlna ukřivděné nevole: *Cože? Náš Jack byl polský Žid? Nikdy!!!* Brzy se vyskytly otazníky nad regulérností vědeckého postupu, zpochybněna byla též pravost dochované šály, takže vášně sporu rychle utichly ve stylu chytré horákyně: *Možná odhaleno, ale vlastně úplně skryto*. Ještě douška: Na sklonku srpna 2022 reprízovala Česká televize dvoudílný televizní film *Jack Rozparovač (Jack the Ripper, 1988)*, který na základě analýzy spisu natočila BBC ke stému výročí neblahých událostí v Londýně. Hlavní roli inspektora Abberlina zahrál slavný a výborný

druhé nás může napadnout, zda bychom neměli podobné pomníky raději obcházet v uctivém předklonu, snažit se je zachovat jako cenný kriminalistický a žurnalistický folklór pro příští generace badatelů?⁶ Nebo se k 90. výročí vraždy přece jen dočkáme rozluštění záhady?

Verze s vrahy Pěkným a Koklesovou není bez slabin, problém vidím především v příliš zúženém časovém snímku:

Vranská v blondýnově doprovodu dorazila k Politické mrtvole ve čtvrtek 31. srpna kolem jedenácté hodiny večerní. Kolem půlnoci pojedla zelené jablko, potvrdili to svědci, ale taky existence slupek z nestráveného ovoce, nalezeného v žaludku oběti během soudní pitvy.

Věhlasný profesor František Hájek, autor dodnes uznávané a ceněné učebnice soudního lékařství, to protokolárně komentoval: „Ovoce muselo být požito asi hodinu před smrtí.“ I kdyby se mělo jednat o hodiny dvě, **otazníky zůstávají:**

Jak to, že se tanečník s blond kudrnami tak rychle, až nečekaně s Vranskou rozloučili? To neměli v plánu nějaký ten „druhý poločas“ v podobě erotického skotačení? Ale především – kolik času by slečna Otýlie potřebovala na pomstychtivou cestu z centra Prahy do tehdy okrajových Nuslí, resp. Michle?⁷

Od této chvíle se otazníky začínají přímo rojit... Jak by se nemajetná Vranská k Pěkného bydlišti vůbec dostala? Tramvaj? Fiakrem?

Michael Caine. Jedná se o vynikající snímek, který dle mého názoru předčí i mnohem ambicióznější film z roku 2001, nazvaný *Z pekla*, kde Fredericka Abberlina představuje Johnny Depp. *From Hell*, tak zněla i odesílací adresa dopisů Jacka Rozparovače.

⁶ Na internetu je například k dohledání diplomová práce Andrey Benešové *Mediální obraz vraždy Otýlie Vranské v českém dobovém tisku*, Univerzita Karlova, 2016.

⁷ O přítomnosti Vranské v noční kavárně U politické mrtvolky není pochyb. Existuje ovšem ještě svědectví Antonína Kýry, zaměstnance restaurace U Šmelhauzů v Melantrichově ulici, který údajně v ranních hodinách 1. září 1933 viděl Vranskou nahlížet do zdejšího tanečního sálu: *Připadalo mi to, jako by někoho hledala*, vypověděl Kýra do protokolu. Pravdivost této informace, ještě víc posunující časový snímek, nebyla dalším vyšetřováním potvrzena ani vyvrácena.

Taxíkem? Že by si takovou zákaznici nikdo z „dročkařů“ nezapamatoval, a tím pádem také nepodal o její cestě svědectví?

Nebo šla Otylka pěšky? Je to lán cesty, pohledem do současného jízdního řádu pražské hromadné dopravy se jedná o deset, případně jedenáct zastávek tramvaje – to se jí během té noční štrapáce nevykouřil vztek z hlavy?

A co bude pak, až udělá Pěknému s Koklesovou scénu? To se vůbec nestarala, kde té noci složí hlavu? Návrat na Královské Vinohrady, do Velehradské ulice, nepřipadal v úvahu. Přísná bytná by ji náramně vyhubovala, jako podnájemnice by Otýlie s vysokou pravděpodobností skončila! Před pár týdny ostatně Marie Gludovicová, přezdívaná paní Maja, ze stejných důvodů vyhodila z bytu i Boženu Velingerovou, důvěrnou kamarádku Vranské!

Rotmistrovo jméno včetně jeho problematického vztahu vůči Vranské se objevilo i v novinách. Jak to, že si hlasitou hádku, případně zvukovou kulisu rvačky a následné vraždy nikdo ze sousedů Pěkného nepřipomněl a neohlásil? Zejména v prvních emočně zjištěných dnech po odhalení zločinu, kdy policie dostávala jako na běžícím pásu napůl hysterická udání typu *Viděl jsem X. Y., jak tlačí vozík naložený dvěma velkými kufry!*

Svého času jsem dělal rozhovor s Radkem Galašem, tehdy ještě vedoucím sbírek Muzea PČR, zabrousili jsme na řadu zajímavých kriminálních témat, především historických, řeč musela zákonitě sklouznout i na pomník Vranské.

V prvním díle *Panoptika* jsem totiž citoval novinářskou reportáž o Otylčině pohřbu, konajícím se v brzkých ranních hodinách soboty 16. září 1933, údajně v prostoru veřejného pohřebiště. Přítomná byla matka Vranská (ze slovenského Brezna nad Hronom přijela za velké pozornosti žurnalistů už 11. září) a obě sestry oběti, provdaná 24letá Marie Němečková a teprve 17letá Zuzana Vranská. Obě žily už nějakou dobu v Praze, nezávisle na sobě taky ztotožnily ve středu 6. září Otýliiny ostatky „na soudním“ ve Studničkově ulici.

„Kde leží ostatky Vranské?“ nastolil zásadní otázku Radek Galaš. „V nějakém dnes už dávno zrušeném olšanském hrobě? O tom bych docela pochyboval. Vždyť rodina Vranských penězi neoplývala, na nějaký náhrobek by těžko dali dohromady finance, nanejvýš by možná nechali postavit kříž...“

V úvahu se samozřejmě taky nabízí tiskem zmiňované společné pohřebiště. Jenže! Z technických důvodů byla na Olšanech relativně nedávno prováděna exhumace společného hrobu, viděl jsem všechny lebky z celkových čtrnácti šachet, ale ani jedna z nich nenesla stopy ran sekáčkem,“ narážel Radek Galaš na protokol z pitvy Otýlie Vranské.

Již připomínaný profesor Hájek v něm hovořil o dvou ranách do hlavy, pravděpodobně zasazených kuchyňským sekáčkem na maso, tyto údery do hloubky 5 cm vedly ke smrtelnému poranění mozku. Sedm bodných ran nožem do krajiny levého prsu bylo vykonáno *post mortem*, pachatel zřejmě bodal v doznívajícím psychickém afektu.

Radek Galaš mi dále vyprávěl, že ohledně Vranské pátral také na Slovensku. Mimo jiné v Brezně nad Hronom, odkud slečna Otýlie pocházela. Zjistil, že i Zuzana, mladší sestra Otýlie, zemřela v roce 1935 násilnou smrtí, pachatelem vraždy byl vojín Škultéty, její galán.⁸

„Dva mordy v rodině byly na duševní rozplození otce Vranského příliš. Můžeme jen zvažovat jeho myšlenkové pochody, když on, bigotní katolík, se nakonec nechal přejmenovat. Přesně řečeno převzal dívčí

⁸ Kopie zhruba devadesát let starého novinového článku v češtině, který mám od července 2022 k dispozici, ovšem hovoří o řeznickém pomocníkovi J. Škultéty. Dvojice mladých lidí zavítala v neděli večer na taneční zábavu v osadě Halny, do Brezna se vrátili v hodinách ranního pondělku, aby přenocovali v místním hotelu. Kolem třinácté hodiny odpolední zazněly z jejich pokoje výstřely. Škultéty blíže neidentifikovanou střelnou zbraní usmrtil Zuzanu, poté spáchal sebevraždu, resp. zemřel v nemocnici krátce po převozu. Motivem činu měla být nešťastná láska. Můžeme se tak domnívat, že slečna Vranská po promilované noci oznámila Škultétymu *kvinde*, na které zhrzený mladík emotivně reagoval smrtící střelbou.

jméno po své manželce, takže hrobku Vranských v Brezně na hřbitově nenajdete.“

B) Co skrývala lednička kamaráda Ládi? (kauza Hojer)

První originální postřeh patří vzpomínce forenzní psycholožky PhDr. Štěpánky Tůmové a týká se pobytu Ladislava Hojera v bohnickém pavilonu č. 17, takzvaném zločiniáku.

Připomeňme, že se jednalo o uzavřený a střežený pavilon, nespádající jako ty okolní do rezortu zdravotnictví, ale pod ministerstvo spravedlnosti. Zdejší pacienti tvořili lidé ve výkonu trestu, kteří se pokusili o sebevraždu nebo u nich propukla duševní nemoc, případně se jednalo o obviněné, kteří se tu v rámci přípravného řízení podrobili vyšetřovatelem nařízenému zkoumání duševního stavu – což byl právě Hojerův případ.

„Náš pan primář Jiří Duba míval ve zvyku si zajímavé pacienty fotografovat, kdepak asi všechny ty snímky skončily? Zatímco primář fotil, tak si s nimi i povídal, těchto rozprav jsme se mohli zúčastnit i my, z mladší generace odborných pracovníků, případně klást dotýčným otázky.

Jednoho dne se stal objektem primářova fotografování Ladislav Hojer. Pětinasobný vrah! Určitě jsem měla tenkrát v úmyslu položit mu co nejfundovanější otázku, abych se před kolegy předvedla. Ale nakonec jsem se zeptala: *Pane Hojer, vy jste měl při běžném seznamování s dívkami potíže?*

Neseděla jsem v přímém úhlu Hojerova vidění, takže chvíličku trvalo, než na mně spočinul pohledem. Odpověděl mi natvrdo: *Tebe bych docela rád přehnul...* Odpověď k popukání? Ani bych neřekla, všichni víme, co ono *přehnutí* v Hojerově terminologii obsahovalo. Že šlo o násilí jednoznačně směřující k vraždě.“

Ano, PhDr. Tůmová nijak nefabuluje. Vždyť Hojer svého času velmi obdobně komentoval jedno ženské jméno, zapsané v jeho zajištěném notýsku: „Alena Sedláková? Nevím, jak jsem přišel k její adrese. Víím jen, že tato žena žije. Žije proto, že jsem ji neklátil.“ O seznamování

s dívkami pak při pozdějším znaleckém zkoumání řekl: „Neumím si něco začít se ženskajma. Nemám mindráky kvůli vzhledu, ale neumím s nima mluvit. Jsem prostě na ženský levej jako šavle.“

Vzpomínka číslo dvě: V únoru 2020 mě informovala paní Květa Kůsová, věru dobrá duše a pilná včelička již zmíněného Muzea Policie ČR, že se po Jiřím Markovičovi, resp. po mně shání jistý čtenář *Panoptika*. Má prý pro nás zajímavý poznatek související s kauzou Hojer.

Pro méně informované dodám, že **Ladislav Hojer (nar. 1958) zavraždil v časovém rozpětí od února 1978 až do října 1981 celkem pět žen**. Absolvent sedmi ročníků zvláštní školy, vyučený sklenář, vymyslel navzdory svému nevalnému IQ velmi chytrý a účinný *modus operandi*. Za svými potenciálními oběťmi vyrážel nazdařbůh vlakem, aby se krátce po činu vrátil nejbližším možným železničním spojem domů do Prahy. A ono to fungovalo!⁹

První vraždu spáchal v Děčíně, druhou v nočním rychlíku Praha–Děčín, třetí ve slovenském Ružíně na Košicku, čtvrtou v Brně, teprve pátou ženu usmrtil – i pro sebe fatálně – bez „výletu“, prakticky na dohled od svého motolského bydliště v Kudrnově ulici.

Kauza Hojer mne svým rozměrem, duševním profilem pachatele i peripetie s možnými důvodně podezřelými v rámci série – teprve vyšetřovatel Markovič začal od března 1982 skládat z jednotlivých vražd komplex – stále fascinuje. Takže jsem neměl proč váhat, naopak, zpětné čtenářské vazby si musí každý autor cenit.

V pondělí 24. února 2020 jsme se setkali v budově Ministerstva vnitra ČR v Olšanské ulici na Žižkově, kde tehdy sídlila redakce rezortního časopisu *Policista*. Proti mně usedl čtenář a cenný pamětník Lubomír Jonáš:

„Celé dětství jsem prožil v Motole, znal jsem Hojera i jeho bráchu, Láda chodil první dva ročníky do zdejší základní školy. Jinak řečeno,

⁹ Viz *Panoptikum*, 1. díl, kapitola *Holky pod kytky*.

Láďu jsem znal od první třídy až do dospělosti, pak se naše rodina z Prahy odstěhovala.

Naše klukovská parta Láďu Hojera moc nebrala. Až mi ho bylo chvílemi líto, snažil jsem se ho tak nějak mezi nás dostat. Když jsme třeba hráli fotbal, prosadil jsem, aby si Láďa mohl stoupnout aspoň do brány. On byl ale pohybově hodně nešikovný, rozhodně to nebyl *čapák*, jak se ve fotbalových kruzích dobrým gólmanům říká, spíš *poušťák*.

Každopádně ale měl zvláštní způsob humoru. Hodně zvláštní. Chcete znát jeden z Hojerových vtipů? *Usekl bych ženské ruce a nohy a pak bych jí řekl: Máš na to pět minut, abys zmizela!* Svůj fórek zakončil táhlým, nepřiliš hlasitým smíchem *Hý, hý, hý...* Pamatujete se na postavu retardovaného Otíka z filmu *Vesničko má středisková*? Tak přesně takhle se Láďa Hojer smál, i jeho podoba s hercem Jánosem Bánem byla úžasná. Jako kdyby Láďa najednou obživnul...

Později jsem byl jako základák na vojně, začátkem února 1981 jsme se náhodně potkali na Smíchově. Láďa chtěl mermomocí na pivo, tak jsme zašli do bufetu U kominíčků, on mě pak pozval k sobě domů na dobrou domácí klobásu. Tak jo. Láďa je na sporáku ohříval, já jsem mu řekl, že si ke klobáse dám kečup, on kýval hlavou, že kečup má.

Tak jsem si ho chtěl vzít z ledničky. Jak jsem sáhl na dveře a trochu je pootevřel, tak on přiskočil a zas je kopnutím zavřel. Bylo to z jeho strany nečekaně prudké... *Co blbneš?* zeptal jsem se udiveně. *Nepolezeš mi do lednice!* odsekl mi rezolutním tónem. Vůbec to nebylo adekvátní k jeho dosavadnímu kamarádkému chování.

No nic, bral jsem to jako jeden z Láďových vrtochů. Teprve s odstupem času, když kriminálka rozkryla celé jeho vraždění, mi došlo – časově by to velmi dobře odpovídalo –, že Hojer měl tenkrát v lednici schované ty části těla brněnské oběti.“

Tolik Lubomír Jonáš. Faktem je, že v noci z 30. na 31. ledna 1981 došlo v Brně, v parku mezi ulicemi Jílová a Koněvova, k vraždě devatenáctileté krásky Ivany Mátlové, vracející se domů z plesu.

Pachatel obět rdousil, nožem jí zasadil 39 ran, některé z nich svědčily o „zálibném bodání pro potěšení z devastace a destrukce sexuálního objektu“. Vrah nakonec oběti posmrtně vyřízl prsy a krajinu genitálu, tyto části těla odnesl z místa činu. V igelitce, která po celou cestu zpět vlakem do Prahy *poskakovala* v rytmu kol v zavazadlovém prostoru nad Hojerovou hlavou...

„Ženský z Brna jsou lepší než káci z Prahy... Chtěl jsem jí vyříznout pekáč... Řezal jsem jí okolo chlupatice... Já už si přesně nevzpomínám, mám díravou paměť...“ To jsou věty z Hojerova doznání Markovičovi k brněnské vraždě i z dialogu, který vedl se znalci, zkoumajícími jeho duševní stav.

Při výslechu původně tvrdil, že *věci* cestou na nádraží odhodil někam do vody, pak změnil výpověď: „Pravda je to, že jsem to sežral. Nechtěl jsem to říct, abyste se po mně nedívali jako po hladovém tygrovci, abyste si o mně nemysleli, že jsem blázen nebo lidožrout... Vezl jsem si věci domů, abych to prozkoumal. Když jsem se po návratu z Brna prospal, tak jsem ty věci vyndal z ledničky a začal si je prohlížet.“

Nejdřív se při manipulaci s uřezanými částmi těla ukájel, připomínal si „nejskvostnější“ okamžiky z průběhu brněnské vraždy. Po několika dnech dostal další nápad. Přirození oholil žiletkou, spolu s prsy uvařil a maso požil s chlebem, křenem kombinovaným ďábelskou hořčicí.

„Je to francouzská hořčice, já jí říkám ďábelská, protože pálí víc jak kremžská. Chtěl jsem to ochutnat, byl jsem zvědavej, jakou to bude mít chuť... No, žádnéj pošmak to nebyl. Snědl jsem jen část a zbytek pak vyhodil i s kastrolem.“

Nějaký čas po rozmluvě s panem Jonášem jsme s Jiřím Markovičem usedli ke stolu v naší tehdy oblíbené žižkovské restauraci Olše. Na mou otázku, co říká velmi konkrétní vzpomínce, resp. domněnce bývalého Hojerova známého, chvíli mlčel a přemýšlel. Jiří není žádný tajnůstkář, ale tenkrát nasadil neproniknutelný výraz.

„Jo. Je to hodně zajímavá historka,“ přitakal nakonec. „A klidně se mohla stát.“

C) Opovaž se mě pustit! (kauza Straka)

Pachatelova ruka přechází zezadu kolem ženina krku do chvatu zvaného kravata. Tělo oběti se napíná, marně se snaží zachovat rovnováhu, pak bezmocně padá na záda...

V televizních dokumentech, věnovaných kauze Straka, využili autoři policejní videozáznam rekonstrukce první vraždy z 8. dubna 1985, spáchané v lesní roklí v prostoru ulic Novodvorská, Vavřenova a Ve studeném, nacházejících se ve čtvrtém pražském obvodu.¹⁰

Diváci soustředili svou pozornost logicky na Straku, mnohým ale neuniklo, že v roli oběti nešťastné Alice Petříčkové figurovala zajímavá a pohledná blondýnka.

O zvláště úsměvný zážitek se o hezkých pár roků později se mnou rozdělila em. plukovnick Mgr. Božena Nosková. Poznali jsme se počátkem devadesátých let, když působila na celostátním Úřadu služby kriminální policie, kde měla na starosti ztotožňování neznámých mrtvol, postupně se vypracovala až na šéfkou odboru pátrání Policejního prezidia.

„Když v roce 1985 začal Jirka Markovič vyslýchat takzvaného spartakiádního škrtiče Jiřího Straku, měla proběhnout první rekonstrukce. Určená figurantka, která předtím sehrála roli mnoha ženských obětí, se ale nakonec zalekla. Přesně řečeno nezvládla pocít, že by ji měl někdo jako Straka, byť jen náznakem rdousit, dostat se s ní do těsného kontaktu.

Tenkrát bylo u policie jen málo žen, čas kvapil, takže v nouzi nejvyšší se major Markovič obrátil na mě, všechno se jen s hadrovou figurínou vyřešit nedalo. Já jsem souhlasila, osobně jsem ze Straky obavu neměla, problém se ale vynořil jinde...“

Božena Nosková měla ten den na sobě náramně slušivé oblečení. Vyhlídka pádu na zem, třeba do navlhle lesní hrabanky, nebylo nic, co by ji nadchlo. K dobrým zásadám této půvabné, leč rázné dámy patřilo, že se nikdy a s ničím *nepárala*.

¹⁰ Viz Panoptikum, 2. díl, kapitola *S tváří dítěte*.

„Takže jsem – samozřejmě mimo záběr kamery – Strakovi řekla: *Jestli to nezvládneš a upustíš mě na zem... Nechtěj mě naštvat!* Trojnásobný vrah a škrtič Straka mi odpověděl tónem dobře vychovaného mladíka: *Nebojte se, já vás udržím...*“

A tak se taky stalo.

D) Defilé nebožtíků (kauza Moré)

Následující řádky budou o poznání drsnější. Zasloužil se o ně kriminalistický badatel Robin Nožina, se kterým jsem se před pár lety seznámil v rámci jedné své přednášky v Muzeu Policie ČR. Původní vztah autor vs. čtenář přerostl lety v přátelství, oba chodíme studovat staré kriminální případy do badatelny Archivu bezpečnostních složek MV ČR.

Robin je o drtivé poznání mladší, a tím pádem taky akčnější, rád prověřuje některá fakta ze spisů – však jsem to svého času taky dělal – a při své doslova detektivní *šlapačce* se logicky dostává k novým informacím o životech pozůstalých, pachatelů a dalších protagonistů různých případů. Celkově vzato má kolega Nožina až fenomenální znalosti o tuzemském zločinu. Docela mě těší, že ho publicistická tvorba neláká, kdo by taky – bráno mojí sobeckou optikou – stál o takovou konkurenci, že.

Když se na jaře 2019 blížilo 30. výročí nápadu kauzy Moré,¹¹ zamířili jsme společně do pražské Libně, s námi se tam vydal také dokumentarista mnoha soudních případů a novinář Jiří Pánek z *iDnes*, vybavený tehdy pro svou práci i dronem.

Díky plánku z tehdejšího spisu a moderní zaměřovací technice jsme přesně určili místo činu, které se během tří dekad změnilo k nepoznání. Bývalou třešňovku a zdejší pěšinu totiž pohltil poměrně hustý les. K okamžitému poznání a orientaci tu vlastně zůstaly jen blízké stavení v ulici Podvinný mlýn, vzdálené vzdušnou čarou cca 50 metrů,

¹¹ Viz Panoptikum, 2. díl, kapitola *Víc než já*.

především ale – směrem výš do stráně – koleje někdejší železniční vlečky, v rámci autentického případu některými svědky rovněž zmiňované.

Robin Nožina později kontaktoval matku zavražděné Haničky, paní Hanu Šnejdárkovou, narozenou 14. dubna 1955. Nicméně jejich zásadní rozhovory se odehrávaly telefonicky, většinou v hluboké noci, kdy matka Šnejdárková nemohla spát a potřebovala slyšet chápavý lidský hlas.

„Jsem už třicet let v péči psychiatrů. Po vraždě mé dcery jsem měla stavy, že jsem po Libni chodila bosá a ve spodním prádle. Společně s mojí matkou jsme v roce 1990 sepsaly rozsáhlý dopis prezidentu Havlovi, kde jsem ho žádala, aby umožnil výkon trestu smrti nad pachatelem.

V odpovědi mi bylo sděleno, že něco takového už nelze ze zákonných důvodů provést. Nicméně že nám poskytne byt v jiné pražské lokalitě, aby naše vzpomínky na Haničku a na její krutou smrt neprocházely každodenní konfrontací s kulisami Libně.

V dopise mi Václav Havel rovněž sdělil, že osobu pachatele zná, že se spolu svého času potkali ve vazbě. Uvedl, že Moré prožíval ve vazbě velmi těžké chvíle, poněvadž ho spoluvězni šikanovali a bili. Svůj slib ohledně bytu prezident Havel splnil, jako rodina jsme se přestěhovali do Stodůlek.“

Čtenáři *Panoptika* vědí, že v červnu 1989 žila rodina Šnejdárkova v libeňské ulici Novákových. Rodina? Jak se to vezme... Paní Hana byla těhotná se svým novým přítelem Miroslavem Adamem, který se k ní nastěhoval, otec Haničky Stanislav Šnejdárek (narozen 1948) zůstal na stejné adrese, ale v jiném bytě.

„Když díky pátrací relaci našla policie mrtvé tělo mé dcery, vyzvali mě k identifikaci. To jsem odmítla, už tak jsem byla mimořádně rozrušená, podstoupit další psychickou zkoušku v pátém měsíci těhotenství – čekala jsem dceru Barboru – se mi rozhodně nechtělo.

Standa, jako biologický otec Haničky, zprvu taky odmítl, nakonec s identifikací souhlasil. Osobně jsem viděla jen věci své dcery, policie

mi ukázala oblečení, botičky s veverka a brýle, to všechno jsem poznala. Když mi později, to už byl případ uzavřen, chtěla kriminálka ty věci po Haničce vrátit, odmítla jsem. V současnosti mám jenom dvě její fotky, původně jsem měla plnou krabici fotek, ale vše mi odnesla povodeň v roce 2002.

Urnu s dceřiným popelem měl ve vlastnictví manžel Stanislav. Dlouhá léta mi ji nechtěl ani ukázat, byla to z jeho strany zvláštní forma jakési odplaty či trestu. Ale po několika letech začal mít Stanislav stavy, kdy se domníval, že ho duch zavražděné dcery pronásleduje, takže urnu raději schoval do spíže. Standa doslova říkal, že ho Hanka chodí strašit.

Volal dalším mým dcerám, tedy Stanislavě a Barboře, aby si pro urnu přijely, že už ji mít u sebe doma nemůže. Později zemřel, prý v důsledku psychických obtíží. Urnu jsem nechala uložit v kolumbáriu na faře husitské církve v Tábořské ulici v pražských Nuslích.“

S odstupem let se Hana Šnejdárková rozešla i se svým přítelem Miroslavem Adamem, podle svých slov ho vykážala z bytu.

„Mírek se odstěhoval za svým dlouholetým kamarádem do Modřan. Víím, že onemocněl rakovinou plic a dne 7. června 2009 – na den přesně dvacet let po vraždě Haničky – spáchal sebevraždu skokem z okna kamarádova bytu v 11. patře. Před činem zanechal v bytě několik lístečků s napsanými vzkazy, na jednom papírku stálo *HANKA SI PRO MĚ PŘIŠLA!*“

Předchozí vzpomínky jsou potvrzením faktu, že vražda může být katalyzátorem pro psychická ztroskotání pozůstalých, pro další lidské tragédie. Zejména tam, kde číhají nějaké dlouho jen latentní dispozice. Nicméně defilé mrtvých ještě není ukončeno.

Robin Nožina: „Paní Hana Šnejdárková zemřela 24. srpna 2021 v nemocnici na celkové selhání organismu. Informovala mě o tom telefonicky její dcera Barbora. Dále uvedla, že maminka bude zpopelněna a urna bude uložena v okénku vedle urny s popelem dcery Hanky – bylo to poslední matčino přání.“

Premiéry, kterým nikdo netleskal

„Byly otevřené dveře, na chodbě ubytovny se svítilo, takže jsem od televize zahlédl Oplištila, jak jde do svého pokoje. Nesl nějaký předmět, snad zavazadlo, neviděl jsem přesně, poněvadž měl přes ruku bundu nebo deku. Byla to jen chvilka, ale připadal mi v obličejí takovej divnej. Nevím, jak to přesně popsat, prostě měl divnej pohled.“

Chcete rozesmát Boha? Vyprávějte mu o svých plánech...

Moc dobře si uvědomuji ironický smysl této sentence, nicméně přiznám se, že bych rád v budoucnu napsal také *Panoptikum podnikatelských vražd*, časově soustředěné s prioritou takzvaných „horkých devadesátek“, tedy poslední dekády minulého století.

Některé prvky hospodářského, návazně též násilného zločinu, tedy vražd spáchaných v rámci tehdejšího podnikatelského prostředí, se tenkrát vynořily v historické premiéře, zejména mám na mysli fenomén tzv. bílých koní, stejně jako mordy příliš liknavých dlužníků nebo naopak příliš urgujících věřitelů.

Každopádně to bude plejáda mrtvol ukrytých mimo jiné pod čerstvý povrch nově vznikající silnice, kauzy těl zakopaných po dlouhá léta nezaslouženého pachatelova klidu na dvoře venkovského domu či ve zpustlé zahradě, jindy zas vhozených do hlubin vodní nádrže nebo přenechaných hladovým prasatům...

Nicméně zločinné premiéry se promítly i do sexuálních vražd. Stalo se tak právě v době – život si umí libovat v ironickém pošklebu –, kdy poslanci slavně odhlasovali zrušení trestu smrti, aby si s radostnými tvářemi gratulovali před televizními kamerami ke svému osvícenství a morální vyspělosti: *Vykročili jsme do Evropy!*

Kdyby existovalo lapidárium tuzemského zločinu, čekalo by na návštěvníky hned u vchodu vskutku nevidané sousoší, datované ke kratičkému časovému přelomu dubna a května 1990. Čtyři pachatelé triptychu kauz opustili vězeňský výkon trestu díky „havlovské“ amnestii, aby za sebou postupně nechali devět obětí.

V pondělí 30. dubna 1990 kolem třetí hodiny ranní ve středočeském Klučově ubodal mnoha ranami řeznickými noži pachatel Jaroslav Gančarčík (22) matku Ivanku Kudláčkovou (45) a její dvě dcery Ivanu (22) a Miroslavu (17).¹²

V úterý 1. května, krátce po půlnoci, unesl sanitář a evidovaný pedofil Jaroslav Oplištil (36) z kojeneckého oddělení pražské nemocnice Bulovka šestiměsíční holčičku Barboru Fialovou. Odnesl dítě do svého pokoje na nedaleké ubytovně, kde je zneužil a zavraždil.

Ve středu 2. května 1990 kolem jedné hodiny ranní zastřelili v Nýranech Josef Kott (32) s Michaelem Kutílkem (39) strážného Františka Křišťála (72). Vražda kvůli zisku služební pistole odstartovala další rekord – pět mordů na čtyřech různých místech během pouhých šestadvaceti hodin nefalšované hrůzy.¹³

Kutílek v uniformě nadporučíka Veřejné bezpečnosti, Kott vymóděný jako kriminalista v civilu, procházeli mezi oběťmi jako duo smrtáků. Po vraždě Křišťána odjeli do Plzně, kde v čase kolem druhé hodiny ranní zastavili dvěma tehdy šestnáctiletým stopařkám Dítě Dubské a Sylvii Landové. Zavezli je do lesa mezi obcemi Třenice a Zbiroh na Rokycansku, kde trýzněným dívkám nakonec podřízli hrdla a vzápětí je ubodali.

Pro Kotta s Kutílkem, desperády z dobrých rodin, znamenalo ponížování a bodání do stopařek jen „příjemné“ vybočení. Šli především po zisku, takže ve čtvrtek 3. května zajeli v noci do Prahy, kde kolem jedné hodiny ranní zastřelili v pátém pražském obvodu taxikáře Františka Boudu (49). O dvě hodiny později přežil zázračně svou smrt na rokycanském parkovišti *Tři sudy* řidič kamionu a britský občan Michael Marsden (28).

Zatímco usvědčení vraha z Klučova trvalo dlouhých třináct let, kauza Oplištil představuje – přes svou veškerou nechutnost

¹² Viz Panoptikum, 2. díl, kapitola *Pan Neviditelný*.

¹³ Viz Panoptikum, 2. díl, kapitola *Cestáci s vraždou*.

a obludnost – typický časově sevřený snímek s pachatelem odhaleným krátce po spáchání zločinu.

Dne 1. května 1990 ve 2:15 hodin oznámila ošetřující lékařka MUDr. Olga Šípková, že z pokoje č. 3 kojeneckého oddělení Fakultní nemocnice Bulovka byla předchozího dne kolem 22:30 hod. unesena šestiměsíční Barborka, hospitalizovaná od 29. 4. pro zánět tzv. středouší.

Jedna z policejních hlídek se rozjela zjistit situaci v bytě rodičů. Nečekaně vzbuzeným manželům Fialovým – se zmizením své holčičky samozřejmě neměli nic společného – tak začala dlouhá, nekonečná denní i noční můra.

Druhá policejní hlídka vyslechla oznamující lékařku, k její základní informaci přidala důležitý postřeh zdravotní sestra: „V průběhu večera pobýval na oddělení sanitář Jaroslav Oplištil. Je mu asi třicet pět let, pracuje tu od ledna. Taký vím, že byl trestaný a že byl letos propuštěný z vězení na amnestii.“

Zdravotní sestra rovněž věděla, že Oplištil bydlí v podnikové budově v rámci nemocničního areálu, s uliční adresou Bulovka číslo popisné 501. Uniformovaní policisté se spolu se sestrou Synkovou vydali po točitém schodišti do druhého patra k bytu č. 34. Po chvilce bušení na dveře sanitář otevřel, byl v trenýrkách a nátělníku, jednomu z policistů neušlo silné ztopoření Oplištilova pohlavního údu.

„Půjdete s námi!“ Oplištil se nijak nevzpěchoval. „A co si mám oblíknout? Civil, nebo něco pracovního?“ Policisté jen mávli rukou, že je to jedno, sanitář se začal chvatně oblékat. Druhý z policistů si všiml, že pod Oplištilovou postelí cosi leží. Po odstranění postele bylo jasné, že *cosi* znamená bezvládné tělíčko dítěte.

V tu chvíli začal Oplištil hystericky vzlykat. Svalil se na zem, válel se po podlaze a přerývaně křičel: „Já jsem ji nechtěl zabít! Já nevěděl, že se udusí!“ Hysterická póza nešťastníka přešla časem do ztišených lamentací lítostí nad vlastním osudem:

Stýskal si, jak špatně snáší vazbu. Nemůže spát, bojí se každého zvuku klíčů, každého šramotu. „Dřív jsem onanoval třikrát čtyřikrát denně,

teď na to nemám ani pomyslení.“ Těžištěm jeho uvažování se stala sebevražda. „Taky jsem napsal dopis ministryni spravedlnosti, aby byl na mně vykonán trest smrti. Život za život, s tím jsem srozuměn.“

Soudní pitva dítěte – 3. května 1990 ji vykonali doc. MUDr. Ivan Bouška, CSc. a MUDr. Ivan Procházka – konstatovala jako **bezprostřední příčinu smrti udušení a vdechnutí zvratků**, vyvolané smáčknutím krku při rdoušení, pravděpodobně opakovaném. Experti dále konstatovali trhlinu hráze a poranění konečnicku a genitálu, včetně roztržení zadní klenby poševní odpovídající násilné manipulaci dvou prstů (ukazováku a prostředníku) do genitálu.

„Měl jsem 30. dubna od šesti od rána dvanáctihodinovou směnu. Ale večer jsem si odskočil do hostince Ve sklípku, dohromady jsem vypil deset piv a jednu vodku. Vrátil jsem se na oddělení, měl jsem od vstupních dveří vlastní klíč, takže jsem mohl kdykoliv přijít nebo odejít, včetně dnů, kdy jsem neměl pracovní směnu.

Jak jsem krácel po chodbě oddělení – původně jsem uvažoval, že si uvařím černý kafe –, uslyšel jsem z jednoho pokoje broukat dítě. Šel jsem se podívat blíž, až k postýlce. Přišla na mě lítost, že jsem v životě pořád sám, a tak jsem se rozhodl, že si dítě vezmu domů na ubytovnu, lehnu si s ním do postele a ráno ho zase vrátím. Nepřemýšlel jsem, co s ním budu dělat, prostě jsem to dítě odnesl.

Pohlavní vzrušení se u mě dostavilo, až když jsem v nemocničním parku na schodech škobrtнул, takže pracovní plášť, ve kterém jsem měl dítě zabalené, se trochu rozhrnul. Uviděl jsem totiž ve světle lampy, že dítě má červené dupačky, které se tu dávají holkám. Do té doby jsem byl opravdu přesvědčen, že dítě vezmu jenom do postele a ráno ho vrátím.“

Jak už víme, na chodbě ubytovny ho zahlédl soused z vedlejšího bytu. Letmo si všiml, že Oplištil něco nese, ale především ho zaujal zvláštní výraz v jeho obličeji: „Připadal mi divnej, tvářil se jinak než jindy...“ Jinak řečeno, pedofilního nadržence, který by podle zákona nesměl na dětské nemocniční oddělení ani vkročit, dělilo od vraždy půlroční holčičky jen několik minut.

„Vysvlékl jsem dítě, pak sebe, začal jsem je hladit. Ona do ticha, bylo už krátce před půlnocí, krátce vykřikla. Uvědomil jsem si, že na ubytovně nikdo děti nemá, že by mi nadávali, a proto jsem ji rukou přimáčkl pod krkem. Líbal jsem ji přitom po celém těle, i na přirození, nožičky jsem jí dal nahoru a od sebe.

Pak jsem ji do přirození strčil celé dva prsty, jako když dráždím dospělou ženu. Taky jsem se snažil dostat do dítěte pohlavním údem. Ale to se mi nedařilo, měl jsem ho měkkýho, to se mi obvykle stává, že když mám vypito, málo se vzrušuju.

Pak jsem jí dal nožičky zase dolů. Usnul jsem tak, že jsem si hlavu položil na ni. Probudilo mě zvonění u dveří, tak jsem se probral a viděl jsem, že ji mám vedle sebe mrtvou, na moje doteky vůbec nereagovala. Dal jsem ji pod postel, šel otevřít, stáli tam dva příslušníci, že mám jít s nima... Když si pak jeden z nich podřepnul a místnost si prohlížel, v tu chvíli mi došlo, co jsem udělal a že je se mnou konec.“

O kauze se v rámci jednoho z epilogů rozhovoří také Jiří Markovič. Proto už jen doplním, že 17. května 1990 napsal Oplištil zmiňovaný dopis ministryni spravedlnosti Dagmar Burešové: „Žádám, aby mi byl výjimečně udělen trest smrti, a to se souhlasem všeho lidu...“ stálo v závěru.

Všechn lid, jinak řečeno mimořádně pobouřená veřejnost, by tenkrát popravě nejspíš srdečně zatleskala. Z Oplištilovy strany se ovšem jednalo o pouhé laciné gesto. V tehdejší trestní nabídce, s přihlédnutím k datu „nápadu“ činu, neexistoval ani trest doživotí, takže v březnu 1991 si Oplištil vyslechl pravomocný rozsudek – pouhých 25 let kriminálu s následnou ústavní sexuální léčbou.

Rozmlouvat s nebožtíky? No problem...

V rámci předchozích panoptikálních knih jsem se několikrát tematicky zaměřil, ve stylu *Dichtung und Wahrheit*, na porovnání autentické policejní praxe vyšetřování vražd s uměleckou fikcí autorů knih či

scénářů, písničích v žánru detektivky či krimi. Tentokrát začnu knižní citací:

Kočka se ukryla za holý, ale hustý keř utopený v temnotě. Byla naprosto klidná, pouze její žluté oči těkaly sem a tam, jak si pozorně hlídala výhled na noční tvory. Lidé, kteří jí dávali nažrat, už na to dávno zapomněli, ale kočka věděla, že se v temnotě schovávají bytosti, jež se vyhýbají dennímu světlu. Zviditelňují se teprve, až zavládne noční ticho, přibližně poté, kdy převezmou moc stíny.

Kočka využívala této časové enklávy, ačkoli se jí vždycky ježila srst, když číhala na to neviditelné, na to zlé, co si vyhlíželo vhodnou příležitost. Všichni ti, kteří se štítí denního světla, byli teď na nohou, neboť temné kouty splynuly s nocí, vše bylo pochmurné a opuštěné.

Právě jsme se seznámili s ukázkou z detektivní knihy Yrsy Sigurðardóttir, nazvané *Ohnivý anděl*. Populární islandská spisovatelka ráda přimíchává do kriminálního děje aspoň špetku iracionálna, se zálibou iniciuje ledový závan nadpřirozeného nebezpečí a ohrožení.

Paní Yrsa mimo jiné ústy svých hrdinů prohlásila, že v její severské zemi věří na existenci duchů snad každý. Nebudu skrývat, že podobná víra je mi sympatická a blízká. Sám občas, se skleničkou nějakého chutného destilátu v ruce, dumám nad *krvavou pamětí města*, především nad oběťmi, jejichž násilný skon lidé, potažmo světský zákon nedokázali potrestat. Představa, že se duše té či oné viktimy, ať už v jakékoli podobě, zjevuje v určitých dnech na místě činu, aby připomněla svůj neblahý konec, mi nepřipadá nijak zcestná. (Po další sklínce už rozhodně ne...)

Co znepokojivého kočka, ukrytá za holým, ale hustým keřem viděla? I v našich názorově střízlivějších zeměpisných šířkách se traduje, že zvířata mají schopnost vidět víc než lidé – jistý majitel jistě zrestaurované středověké zříceniny mi naprosto věcně vyprávěl, jak jeho jinak velký a ostrý pes několikrát vyděšeně sledoval, včetně pohybu očima a hlavou, jak jedinou obyvatelnou místností hradní věže *cosi* prochází...

Publicistka Jana Divišová mně zas kdysi – už s humorným nadhledem – líčila, jak jedno sobotní odpoledne studovala autentické

kriminální případy. Hodiny zdárné práce vystřídal nepříjemný pocit přítomnosti jakési cizí, vesměs negativní energie.

Postupem času totiž vnímala, jak v jejím jinak víkendově ztichlém bytě neustále něco praská a podivně šramotí, chvíli jako by slyšela kroky, pak zase zvláštní klepání. Nedalo jí to, aby se mobilem nesvěřila jednomu svému známému. Dotyčný měl hned jasno:

„To se nediv, vždyť ty vlastně obcuješ s duchy zavražděných nebo popravených. Rušíš jejich posmrtný klid, a tak se přišli podívat, kdože to má na svědomí.“ Jana ironicky opáčila, že za takové vysvětlení moc a moc děkuje, už takhle byla strachy bez sebe...

Ovšem pozor! Jedna věc je skrytě vnímat a tušit pravděpodobnou *live* návštěvu ze záhrobí. Ale vidět na vlastní oči nebožtíka, dokonce s ním rozmlouvat, to už je jiný *level*...

Snad jako první se v hájemství uměleckých múz zjevil dánskému královi Hamletovi mrtvý otec, aby vyjevil pravdu o svém předčasném skonu – jak známo, byla to vražda, přesně vzato bratrovražda – a následně syna požádal o vykonání pomsty... Hamlet zvolí jako nástroj pomsty divadelní hru, která je přesnou podobou smrti jeho otce. Kriminalisticky bychom to mohli klidně nazvat rekonstrukcí... Jak geniální, jak strhující, mistře Williame!

V dnešní době nás nejrůznější televizní stanice doslova bombardují nadprodukcí detektivních příběhů. Ve snaze odlišit se od ostatních, v touze vyniknout něčím originálním, bourají snovači nových, a ještě novějších příběhů všechny možné žánrové kánony.

Páter Knox, autor deseti pravidel, která při psaní detektivky nesmí žádný cti dbalý autor překročit, určitě někde se zdviženým ukazovákem láteří. Jenže znáte to... *Můžete s tím nesouhlasit, milý velebníčku, ale to je asi tak všechno, co s tím můžete dělat*, dovolím si parafrázovat dalšího Velikána, konkrétně Járu C.

Při bourání žánrových kánonů došlo tím pádem – mimo jiné – až k destrukčnímu průniku do záhrobního světa, díky kterému duchové zemřelých lidí hladce vstupují do děje ryze současné krimi. Pamětníkům

netřeba připomínat, že už v roce 1969 s tím začali tvůrci kdysi tak oblíbeného seriálu *Randall a Hopkirk*, pojednaného v duchu komediální detektivky.¹⁴

Dvojice soukromých detektivů vyšetřuje různé zapeklité případy, nejspíš by si na nich vylámala zuby – kdyby ovšem Hopkirk nebyl duch. Randallův parťák totiž nedávno zahynul při autonehodě, vnímavý divák brzy vytuší, že se nejednalo o jen tak obyčejnou tragickou bouračku...

Uběhlo půl století, úsměvný nadhled vystřídala drsná próza rovněž britského seriálu *River* (2015). Detektiv inspektor John River se svojí parťáčkou Jackie projíždějí městem. Seržantka se chvílemi chová jako protivný a hádavý fracek. Když z rádia v autě zazní její oblíbený hit, Jackie, už žádné poupátko, simuluje zpěv, předvádí grimasy jako nějaká popová hvězda. John to všechno snáší s teskným úsměvem...

Pak si oba všimnou podezřelého vozidla. Kdo je jeho řidič? Honička za prchajícím mladíkem, odhazujícím „psaníčko“ s drogou, se v poměrně rychlém běžeckém tempu přelije ze supermarketu k sídlištnímu domu s lacinými byty a všelijakými nájemníky.

Když zákrok skončí tragicky, tedy smrtícím pádem příliš riskujícího dealera, Jackie, dosud důsledně zabíraná zepředu, projde kolem kamery – aby užaslému divákovi předvedla velkou, úděsně velkou zkrvavělou „díru“ v zadní části své lebky.

Ano, Jackie provází Johna jen v jeho představách, policistka je totiž už třetí týden mrtvá! Kdosi ji zákeřně střelil do hlavy z jedoucího auta, vraždu dokonce zachytila jedna z pouličních kamer – Jackie se k vozidlu otáčí s úsměvem, svého vraha musela tedy dobře znát...

Smrt oblíbené a zřejmě nepostradatelné kolegyně Rivera vnitřně spaluje. Její zjevení mu neustále vstupuje do života, plynně spolu hovoří,

¹⁴ Žánrově odpovídající seriál *Duch*, tedy krimi s humorným nadhledem, mohli diváci shlédnout v roce 2022 v rámci vysílání tuzemské televize Prima. Za bezkonkurečně nejlepší film, horor, mistrně oscilující mezi záhrobím a reálem – navíc s řadou prvků krimi – považuji *Šestý smysl* (*The Sixth Sense*, 1999, USA, režie M. Night Shyamalan, v hlavní roli Bruce Willis).

hlasitě se hádají, jdou si zazpívat karaoke, dokonce spolu tančí na ulici. Divné Riverovo chování neujde kolegům, nadřízeným ani novinářům, detektiv inspektor působí na své okolí jako problematický a nevypočitatelný magor.

Přesně řečeno, nevypočitatelný geniální magor s osmdesáti procenty úspěšně vyřešených případů. Nakonec – samozřejmě – také zjistí, proč musela zemřít parťačka Jackie. Vše do sebe hladce, s bolestivou logikou zapadá, nicméně osvobozující katarze zůstává Johnu Riverovi odepréna. Jak známo, démoni psychiku svých zajatců opouštějí jen neradi...

S oběťmi vražd rozmlouvá i špičkový soudní lékař Raphael Balthazar ve stejnojmenném francouzském televizním seriálu z roku 2018, diváci České televize sledovali na podzim 2022 už třetí řadu. Diskutuje s oběťmi, včetně své snoubenky Lise, jejíž násilná smrt, spáchaná nepochybně nějakým psychopatem či maniakem, nebyla dosud uspokojivě vysvětlena.

Krásná mrtvá Lise, někdy s rozvernou, většinou spíš ale s posmutnělou tváří, se Raphaelovi zjevuje nejčastěji v jeho bytě. Říká mu mazlivě *Karamelko*, z každého jejich slova, z každého jejich pohledu vyčteme, jak velká láska se mezi nimi, v prehistorii seriálu *Balthazar*, odehrávala.

Drsnější a taky mnohem originálnější výjevy nabízí interiér moderního soudně lékařské sálu. Na stole leží čerstvě odpitvaný nebožtík – a ten samý jedinec, ve své původní podobě, rozmlouvá s Balthazarem jako duch. Neprozrazuje nic o vrahovi, zato příčinou smrti, povahou ran a dalších (mikro)stop ve svém těle jako by soudního lékaře inspiroval a popoháněl k odhalení pachatele.

Ano, nadpřirozeno zakotvilo v žánru krimi nebo detektivky jako vítané obohacení. Ale co skutečné kauzy?

Podle mého soudu neexistuje nic tak myšlenkově rigidního jako vyšetřování autentických vražd, uznávající jen praxi a zkušenostmi vyzkoušené kriminalistické postupy. Takzvané věci mezi nebem a zemí tu nedostanou ani píď prostoru, beztak by je stíhaly jen nedůvěra

a posměch. Ani nějaké *holmesovsky* nebo *poirotovsky* zázračné dedukce nejsou v reálné kriminalistice příliš vítány – připouštím ovšem, že kreativita vyšetřovacích pokusů bývá někdy obdivuhodná.

Ano, okrajově, někde ve druhé nebo třetí vrstvě analýzy spisu, se můžeme setkat s jednotkami překvapivě dobrých rad senzibilů, zbylých devadesát devět procent ovšem představuje zmatečný a neprůkazný blábol. Případně poznat smutný lidský příběh, tragickou dohru ve stylu *Hanka mě chodí strašit*, resp. *Hanka si pro mě přišla*.

Čas od času můžeme v trestním spise nalistovat obsah děsivého snu, ve kterých se vrahovi Morému údajně zjevovala Hanička Šnejdárková, jeho nezletilá oběť z libeňské třešňovky:

„Pronásledoval mě dav rozzuřených lidí. Nesli kříž, byl zmatlanej od krve – a v čele šla ona, ta mrňavá holka! Hnali mě ulicí, utekl jsem před nima do nějakýho domu, ale sotva jsem za sebou zamknul, ten barák začal celej prskat, až se rozlomil a spadnul na mě,“ vyprávěl obviněný forenzním znalcům, zkoumajícím jeho duševní stav.¹⁵

V dubnu 1993 se v Praze začal odvíjet kriminální případ záhadně zmizelé devětačtyřicetileté Aleny Šedivé.¹⁶ Nedaleko jejího bydliště, přesně řečeno mezi hroby vinohradského hřbitova, se podařilo nalézt její potrhané džíny a také spodní kalhotky, v blízkém okolí slyšela zas v noci jistá svědkyně výkřik ženského hlasu.

S případem se kriminalistům podařilo úspěšně pohnout až po osmi letech, pravomocný soudní výrok zazněl teprve v květnu 2004. Nicméně záhada, kam se podělo tělo Aleny Šedivé, přetrvala do dnešních dnů. Ukryl je pachatel do některé z okolních hrobek? Nebo ženina mrtvola shořela v peci sousedního strašnického krematoria jako „přidaná hodnota“ v rakvi spolu s jiným nebožtíkem?

Bizarní prostředí křížů a hrobek, reprodukováné smuteční hudby na pozadí hořících pecí, každopádně oslovilo širokou pražskou

¹⁵ Viz Panoptikum, 2. díl, kapitola *Víc než já*.

¹⁶ Viz Panoptikum, 4. díl, kapitola *Škaredý hrobníkův čtvrtek*.

veřejnost. Časem se kriminálka dozvěděla, že podle jedné okultistky, schopné například vyvolat ducha dívky násilně usmrčené ve 14. století, zavraždili Alenu Šedivou tři mladiství učni, aby její tělo umístili do cizího olšanského hrobu, označeného jménem Karel Med. Noční sen měl i manžel pohřešované ženy, kterému paní Alena sama označila hrob, ve kterém se nachází...

Paběrky, jen zajímavé paběrky. Nicméně: V předchozích čtyřech dílech *Panoptika* jsme se bohatě poučili o někdy až strašidelném vnitřním světě pachatelů, zejména vrahů ze sexuálních pohnutek. Takový horor spolehlivě vynahrazuje absenci věcí mezi **nebem a zemí**, dává nám poznat, že v lidské mysli má svou nezastupitelnou roli taky **peklo**.

Opravdové a nefalšované peklo – jak vzápětí pochopíme z dalších dvou kriminálních, světově proslulých případů.

Šílenství ve dvou

Začnu osobní vzpomínkou, starou asi dvacet let.

Bylo obyčejné vršovické odpoledne na Kodaňské ulici. Kráčeli jsme po chodníku s přítelkyní a do cesty se nám přimotala malá, asi čtyřletá holčička. Tvářila se šťastně, pusou měla rozesmátou od ucha k uchu a snažila se trochu té osobní pohody rozdat kolemjdoucím. Zastavili jsme se nad ní a prohodili pár vlídných slov...

Najednou se přihnala žena, matka dítěte. Ve tváři měla vystrašený výraz, popadla dcerku, vztekla po nás loupla očima a pak obě zmizely... Překvapilo mě to. Ta ženská je blázen! Kdybych se sklonil nad dítětem já sám, možná bych to chápal. Osamělý chlap rovná se – v očích ostražitě mámy – možný deviant, nejspíš pedofil, úchyl... Ale vždyť jsem měl ženský doprovod!

Pak mi to došlo. Dutroux! Přesně řečeno, kauza Dutrouxovi z devadesátých let minulého století změnila úhel vidění obdobných situací. Případ belgické manželské dvojice, která unášela dívky ve věku od osmi do devatenácti let, vhodné typy k mučení a znásilňování, znamenal všeobecný šok.

Ta máma se nezbláznila... Zbláznil se svět kolem nás!

Od prosince 2017 do dubna 2018 jsem publikoval na stránkách již zmíněného resortního měsíčníku *Policista* archivní seriál, nazvaný *Miláčku, půjdeme dneska vraždit?*. Studie se zabývala tuzemskými, ale především zahraničními násilnými trestnými činy, spáchanými koedukovanou dvojicí, tedy mužem a ženou, velmi často v mileneckém nebo manželském vztahu.

Proč a s jakou motivací chtějí zabít?

A) Cílem je odstranění „nadbytečného“ partnera, případně „nepohodlného“ člena rodiny:

Ženská „složka“ se na vraždě většinou přímo nepodílí, svému partnerovi (případně jeho dalším komplicům) poslouží „pouze“ v roli tzv. volavky, případně pomocníka v odstraňování důkazů či vytváření falešného alibi.¹⁷

B) Cílem je majetkový prospěch, dvojice při páchání loupeží nebo podvodů tzv. jde přes mrtvolu:

Občana České republiky napadnou samozřejmě **manželé Stodolovi**,¹⁸ ze zahraničních kauz známe **Američany Bonnie Parkerovou a Clydea Barrowa** z třicátých let minulého století. Hodně nezaslouženou vizitku jakýchsi mstitelů společenských neřádů kapitalismu vystavěl dvěma loupícím a vraždícím psychopatům režisér Anthony Penn ve filmu *Bonnie a Clyde* z roku 1967, své přitažlivé zevnějšky propůjčili Faye Dunawayová a Warren Beatty.

Analyzujme si ovšem ještě zajímavější a barvitější story. **Raymond Fernandez s Marthou Beckovou** byli protagonisté osudové lásky, která se – naštěstí pro okolí – zrodí zřídkakdy. City si vyznali ještě v cele smrti, na dohled od popravčí místnosti s elektrickým křeslem.

Příplešlý Raymond (narozen 1914) nezapřel rysy své havajské rodiny. Rád se pasoval do role rytíře, připraveného ochotně vyhovět své

¹⁷ Viz Panoptikum, 3. díl, kapitola *Balada o mrtvých a studni*.

¹⁸ Viz Panoptikum, 4. díl, kapitola *Sex a smrt*.

vyvolené v každičkém rozmaru: *Bud' mou paní a královnou!* Fernandezovi nahrávala i doba. Ovdovělý gentleman znamenal pro zástupy amerických vdov, kterým vzala druhá světová válka manžely, ženám toužícím po novém vztahu a novém životě, hotové terno.

Že je Fernandez sňatkovým podvodníkem, pochopily až později, přesně řečeno ve chvíli, kdy zmizel Idol i s jejich úsporami. Některé svou pohanu tajily – a přežily. Ty, co se chtěly bránit a mstít, dopadly mnohem hůř.

Raymondova budoucí osudová partnerka Martha Becková (narozena 1920) na tom byla vzhledově mnohem hůř, se 160 cm výšky vážila 110 kg. Důvod k posměchu? Tak toho si malá Martha užila dost a dost. Porucha žláz zavinila, že už v devíti letech měla prsa jako dospívající žena, z dceřiny tloušťky si dělala nemilosrdné šprýmy i její matka.

Martha se zprvu chovala k nepřejícímu okolí vstřícně, po čase pochopila marnost svého snažení a zahořkla vůči dívkám i ženám, zejména těm hubenějším a přitažlivějším. Uvědomíme-li si její totálně neforemné proporce, musela nenávidět snad všechny!

O to víc toužila po velké lásce s hodným mužem, který ji bude milovat pro její čistou duši. Hledání se neobešlo bez komplikací, v roce 1944 a 1945 porodila dvě nemanželské děti. Před Vánoci 1947 napsala Martha, profesí „kosmetička“ mrtvých žen, kterým v pohřebním ústavu líčila před pohřbem tváře, srdceryvný seznamovací inzerát. Přišla jí jediná odpověď, ozval se jistý bohatý obchodník Fernandez.

Raymond přijel do kalifornského města Milton za Marthou, pozorný a hned jakoby okouzlený, ani se nemusel moc snažit, aby ji dokonale pobláznil. Zprvu probíhalo vše podle Fernandezova pracovního plánu. Vyspal se s Marthou, pak ale ke svému zklamání zjistil, že je nemajetná. Přijal to s profesním nadhledem, inu, každé povolání nese určitá rizika...

Raymond zmizel. Ale Martha se už za žádnou cenu nechtěla vzdát vysněného vztahu. Svoje děti umístila do ústavu – a úspěšně se vydala po Fernandezově stopě až do New Yorku. Tady se před užaslého Raymonda postavila v celé své šíři a rezolutně mu sdělila:

„Zůstanu už navždy s tebou, rozumíš? Nemáš na vybranou! Já vím, že nejsi žádný bohatý obchodník. Nevadí mi, čím se živíš, naopak. Mohu být pro tebe užitečnou partnerkou! Poradím ti, až budeš odpovídat na inzeráty, pomůžu ti s výběrem vhodných ženských k oškubání!“

Ohromující nabídka – a Fernandez na ni kývl. Od této – pro řadu lidí fatální – chvíle představoval Raymond Marthu jako svou sestru. Seznamování s novými „láskami“ mělo ovšem kolikrát schizofrenní podobu.

Pokud se totiž typologicky vhodné ženy do Fernandezze zamilovaly, všudypřítomná a neforemná, někdy zamračená, jindy zas uplakaná „sestra“ na ně chorobně žárlila. A řešila to po svém – úspěšná cesta sňatkového podvodníka byla vroubena mrtvolami. Činil se i Fernandez, včetně vraždy zastřelením spící dospělé oběti, její dvouletou dcerku zas utopila Becková v kýblu s vodou.

V únoru 1948 byli Raymond s Marthou zadrženi, za mimořádné pozornosti médií proběhl soud. Fernandez i Becková se shodně přiznali ke dvanácti spáchaným vraždám, takže soud měl prakticky jen jednu možnost verdiktu – trest smrti pro oba. Datem poprav se stal 8. březen 1951. V noci před popravou napsala Martha báseň, v níž vyznala Raymondovi lásku, která nebude skomírat ani v hrobě. Pohnutý Fernandez ji rovněž ujistil svým nehynoucím citem.

Doplňme ještě několik údajů k filmografii kriminální kauzy: *Líbánkoví vrazi* z roku 1969 jsou věrnou rekonstrukcí *mordýřské* kariéry Raymonda a Marthy. Mnohem větší pozornost vzbudil titul *Zabijáci osamělých srdcí* z roku 2006 režiséra Todda Robinsona. Jenže...

Tlustou Marthu překvapivě „vysekla“ nádherná a štíhlá Salma Hayeková, aniž by musela kvůli roli přibrat jediné deko sádla. Však si taky jeden z diváků na internetu povzdechl: „Dobrý film! Jenom mě mrzelo, že se z krásné Salmy stalo na konci grilované kuře!“

C) Třetí motivační verzi vraždících koedukovaných dvojic znamenají zločiny páchané ze zvrácených sexuálních pohnutek: Hned v úvodu podotknu, že obdobnou trestnou činnost tuzemská historie nezná, seznámil jsem se „pouze“ s několika případy, kdy manželka

(družka) napomáhala svému partnerovi při zneužívání nezletilých dívek.¹⁹

Strhující a zároveň nebezpečná krajina britských močálů čtenářům i filmovým divákům učarovala už v nesmrtelném díle sira Artura Conana Doylea *Pes Baskervillský*. Náš příběh by zase mohl klidně nést titul hrůzostrašné detektivky *Hroby na blatech*, tamní média přiřkla jeho krutým protagonistům přezdívku *Vrazi z močálů*.

Přízviska se dávají snadno, hůř se chápe počínání pachatelů... **Sdílení opájení se sadistickými praktikami? Šílenství ve dvou?** Nepochybně ano... Jak už bylo řečeno, v naší historii obdobné zločiny nenajdeme, o to větší podrobnost dvojici vrahů a jejich počínání věnujme. Oba měli – nezávisle na sobě – zvláštní dětství, přesto se k nim osud zachoval laskavě.

Ian Brady (narozen 1938) vyrůstal jako poloviční sirotek, jeho uštvaná a v dluzích se topící matka nakonec nabídla syna k adopci. Nová rodina děti už měla, maličkého Iana přijala láskyplně, původní matka – nyní v roli hodné tety – mu často nosila sladkosti. Žádné zásadní trauma, dalo by se říct.

Inteligentní, nadaný, ale nezvladatelný. Tak se o Ianovi začalo hovořit už od puberty. Měl dokonce drobné problémy se zákonem, ale nakonec se usadil v jedné z nejbanálnějších profesí – dělal účetního v chemické továrně. Dbal o sebe, choval se inteligentně, rád jezdil rychle na motorce, výlučně černé oblečení mu propůjčilo zvláštní tajemství, které by nejedna slečna z Manchesteru toužila rozlousknout.

Když rodina **Myry Hindleyové** (narozena 1942) začala třít bídu, nastěhovala se školačka k milující babičce. Možná milující příliš, pramáti se totiž těšila z Myřiny společnosti natolik, že jí často psala školní omluvenky, jen aby spolu mohly trávit co nejvíc času.

¹⁹ V jednom případě se jednalo o hluchoněmou nezletilou dceru spolupachatelky. Dvojice zvrhlíků si své zvrácené spády dokumentovala na kameru. Není divu, že nešťastná oběť navlékala při dětských hrách své panence několikery spodní kalhotky.

Tato benevolence se Myře vymstila ve chvíli, kdy chtěla pokračovat ve studiu, bílá místa na mapě její vzdělanosti byla příliš rozsáhlá. Nimbus dobré sportovkyně, především plavkyně, Myře každopádně zůstal. Mimochodem, jako dítě se Myra lokálně proslavila odvážným, leč marným pokusem zachránit topícího se mladšího kamaráda ze sousedství.

V roce 1960 se Myra s Ianem setkali ve zmíněné fabrice. Mladík novou sekretářku doslova očaroval, sblížili se pak na vánočním večírku. Hindleyová měla brzy Bradyho za génia, kterého svět nechápe. Postavila se mu po boku a nebylo pro ni těžké sdílet s ním jakýkoli jeho názor, byť sebescestnější či zavrženíhodnější.

Vyloupíme banku! Prima nápad! Začali plánovat ozbrojený zločin, trénovali střelbu z pistole, ale pak přišel Ian v červenci 1963 s něčím lepším: *Spácháme geniální vraždu!* Bylo to prostinké a mazané zároveň:

Myra pojedje městem autem, Ian za ní na motorce. Až uvidí vhodnou oběť, dá jí znamení reflektory. Kam s oběťmi? Snadná pomoc, v hlubokých močálech hned za městem bude pro mrtvoly místa dost a dost!

Scénář poprvé naplnili 12. července 1963. Myra namluvila 16leté Paulině Readové, že u bažiny Saddleworth ztratila drahou rukavici. „Pomůžeš mi ji najít?“ přesvědčovala známou dívku. Vystoupily na močále, kde už čekal Brady, další údajný hledač rukavice.

V jednu chvíli se Ian s Paulinou od Myry vzdálili. Vrátil se jen Ian: „Hotovo, musíme se zbavit těla.“ Později Hindleyová vypověděla, že Readová měla podříznuté hrdlo a její obnažené tělo neslo známky sexuální agrese.

Historika s rukavici zafungovala ještě jednou, oběti se **23. listopadu 1963 stal 12letý John Kilbride**. Malý kluk nebo dospívající dívka? Bradymu to bylo jedno, sexuálně se na Johnovi vyřádil, a nakonec ho uškrtl strunou. Navlas stejný osud čekal **12letého Keitha Bennetta**, ochotného pomoci **16. června 1964** dvojici s nakládáním těžkých krabic z obchodu do dodávky...

Šlo o celkově třetí místní záhadu, při které beze stopy zmizel mladý člověk! Případy zahýbaly zdejším veřejným míněním, stejně jako

s úřady města Manchesteru. Bezradná policie? Faktem zůstává, že Brady s Hindleyovou byli ukáznění pachatelé, vždy s únosem vyčkali, dokud neměli k akci ideální podmínky. Kriminalisté se pak při pátrání po pohřešovaných věnovali řadě slibných motivů, podezírali leckoho, nikdy ale neměli v hledáčku skutečné pachatele.

Myra už nechtěla být pouhou odklížečkou mrtvol, chtěla si také užít mučení a zabíjení. Což je pro takto zvrácené dvojice typické. Odborná literatura označuje vzájemné sexuální psychopatologické vzrušování termínem *folie à deux* neboli *šílenství ve dvou*.

Těžko stanovit v odporných zločinech pořadí ve smyslu „top“, nicméně napočtvrté Ian s Myrou spáchali zřejmě nejobludnější zločin. **Na Boží hod roku 1964 vlákali do svého auta teprve 10letou Lesley Ann Downeyovou.** Doma Brady připravil fotoaparát s reflektory a taky magnetofon. Nejprve donutili holčičku, aby zapózovala v pornografických pozicích, závěr zločinu patřil Lesleynu znásilnění a uškrcení. Do magnetofonové nahrávky pak zakomponovali už zmíněnou koledu a oslavili tak zvrácené vánoční svátky.

Není dost místa popsat osudovou chybu zločinců, stručně řečeno spočívala v přibrání zdánlivě oddaného komplice při další akci. Sedmáctiletý David Smith sice Bradyho bezmezně obdivoval, ale **vražda učně Edwarda Evanse, spáchaná 5. října 1965**, ho vyděsila natolik, že vše oznámil policii.

Brady s Hindleyovou zřejmě nepočítali s odhalením. Od dvou lístků z manchesterské nádražní úschovny zavazadel, uložených v knižním hřbetu bible, vedla policejní cesta ke dvěma kufrům s mnoha důkazy, včetně fotek trýzněné Lesley Ann a příšerné třináctiminutové nahrávky, která prý dokázala rozplakat i otrlé policejní důstojníky.

V pozadí zaznívala jakási písnička z rádia. Pečlivým rozborem sestavili experti důkaz, že šlo o vánoční koledu *Malý bubeníček*, kterou vysílalo Radio Luxembourg v podvečer Božího hodu 1964. Současné s křikem zoufalého dítěte zaznívaly i hlasy obou vrahů, autenticita a časová jedinečnost nahrávky byly tak nezpochybnitelné.

Soudce neváhal označit Iana s Myrou za „dva naprosto zvrhlé sadistické vrahy“. Trest smrti už bohužel zhruba rok neexistoval, verdikt doživotí ovšem umožnil postupně rozkrýt celou trestnou činnost a najít i hroby obětí. Například ostatky první oběti Pauliny Readové vykopala policie až v červenci 1987, tělo nešťastného Keitha Bennetta nevydala bažina nikdy.

Myra Hindleyová měla tu drzost tvrdit – podpořilo ji pár hlupáckých dobromilů –, že několik desítek let vysoký trest kriminálu je pro ženu nehumánně vysoký trest. Ještě v roce 2000 se dočkala posledního zamítnutí, o dva roky později zemřela jako šedesátiletá na zápal plic po srdečním infarktu. „Ta mrcha pomaže rovnou do pekla, nic jiného si ani nezaslouží,“ řekla procítěně do televizních kamer matka Keitha Bennetta. Ian Brady zemřel v květnu 2017 ve vězeňské nemocnici na rakovinu.

Výjimečný příběh? Ano, ale... Ve zmíněné studii *Miláčku, půjdeme dneska vraždit?* jsem jich popsal několik, včetně kauzy **manželů Westových z anglického Gloucesteru**. Fred (narozen 1941) a Rosemary (narozena 1953) se poprvé dostali do policejních mřížidel v roce 1972, poté co se prozradilo, jak společně sexuálně trýznili šestnáctiletou chůvu svých dětí Carolin.

Jenomže dívka se před soudem styděla znovu vystoupit s hrůznými a nechutnými podrobnostmi, takže Westovi dostali jen pokutu za nemravnost. Vzali to jako poučení: *Už žádná holka nám nesmí příště zdrhnout!*

O dvacet let později řešila policie obdobné podezření, obětí měla být tentokrát jedna ze starších dcer Westových, která se svěřila svému kamarádovi. Obžaloba z trojnásobného znásilnění a zneužívání vlastní dcery opět uvízla na mrtvém bodě, děti – oběť i sourozenci jako nepřímí svědci – odmítly veřejně promluvit. Soudci nezbylo nic jiného nežli žalobu odmítnout.

Další fiasko? Ale kdepak, místní policie se už nehodlala kýženě kořisti vzdát. Na to ratolesti Westových promluvily až příliš, pozorný

policejní úředník si dobře pamatoval podivný rodinný vtípek o nezvěstné dceři Heather, přesně řečeno reprodukci tátovy občasně vyhrůžky: „Jak se to chováš? Chceš jít pod terasu? Chceš skončit jako Heather?“

Při usilovném kopání na pozemku Westových zazněl výkřik detektiva Johna Bennetta: „Co to k čertu znamená. Měla snad Heather tři nohy?“ Právě se totiž díval na tři holenní kosti... Ostatky těl ze zahrady, ale taky ze sklepa a blízkého pole přibývaly jako v horečném snu!

V neděli 1. ledna 1995 spáchal Fred ve vazbě sebevraždu oběšením. Rosemary, která si v krutosti a zvrhlosti se svým manželem nijak nezadala, by se ráda přehrála do role sekundární viktimy. Tato snaha jí hrubě nevyšla, za deset dokázaných vražd dostala doživotí.

Ale i britská justice mívá čas od času pseudohumanistické záchvaty, v roce 2002 soud rozhodl, že pokud se Rosemary dožije 66 let, může vyjít na svobodu... Jak šlechetné!

Dům Westových na Cromwell Street, mediálně přezdívaný *Dům hrůzy*, nechaly úřady po nějaké době strhnout. I kauza Westových se časem stala impulzem pro scénář dvoudílného televizního filmu *Vrahova důvěrnice* (GB, 2015, režie Julian Jarrold).

P. S. V rámci předchozích řádků jsem napsal, že zločiny *folie à deux* naše kriminální historie nezná. Co si ale pomyslet o kauze, kterou v průběhu roku 2022 řešily Krajský soud v Ústí nad Labem a posléze i Vrchní soud v Praze.

Osmnáctiletý mladík spolu s patnáctiletým studentem gymnázia vyhlákali na děčínský vrch Chmelník třináctiletého kamaráda. Měli jasný plán – mučit a zabít. Po úderech pěstmi ho řezali do nohou, kleštěmi a kameny ho mlátili do hlavy. Následovalo bodnutí do krku a vyřezání pentagramu na zadek oběti, to vše, spolu s nadšeným a jásavým rykem pachatelů, dokumentované na mobil.

Schází vám sexuální vazba mezi pachateli? „Byl to nešťastný trojúhelník, i když je otázka, jestli si poškozený byl nějakého trojúhelníku vůbec vědomý,“ konstatoval předseda senátu. „Starší z odsouzených

miloval poškozeného a mladistvý miloval staršího z pachatelů. Poškozený zcela neopětoval lásku staršímu, tak se ho odsouzený rozhodl zbavit. A mladistvý spolupachatel se na tom podílel, protože si odstranil konkurenta.“

Může „peklo“ v lidských hlavách nabídnout ještě něco rafinovanějšího?

Věštba z pohlednice

Taky to slyšíte?

Pomyslná chodba dalšího *Panoptika* se za zlověstného skřípotu otevírá... Kdo se odváží vstoupit vstříc běsům v lidské podobě, kteří tam na nás v setmělých zákoutích škodolibě číhají?

V prologu k prvnímu dílu jsem napsal úvahu, že vražda pro peníze, z nenávisti nebo ze žárlivosti je každopádně trestuhodná, ale navzdory své morální pokřivenosti „pochopitelná“ – většinou dokážeme takový zločin s použitím běžné lidské logiky v mozku zpracovat, *tak nějak strávit*.

Ale jak se vyrovnat s vraždou ze sexuální zvrácenosti, chcete-li libosti, už hodně vousatým termínem řečeno *lustmordem*?

„Snaha vcítit se do myšlenek sadisty, který utýral oběť pro vlastní rozkoš, z nás činí carollovské Alenky, toporně krácející k zrcadlu... Jdeme nahlédnout do světa věru podařených potomků markýze de Sade a už předem se obáváme, co uvidíme... Možná i toho, co se dozvíme o sobě samých,“ předložil jsem tenkrát k obecné čtenářské úvaze.

Lze se obávat, navzdory získaným zkušenostem z předchozích dílů, že i pátá panoptikální chodba nás najde v řadě ohledů nepřipravené, zaskočené morbiditou příběhů: „Pozoroval jsem ji, šla jako krvácející mátoha... Ale pak jsem si uvědomil, že tohle žádná strašidelná hra nebude.“

Stejně tak nás čeká náraz při setkání s vykolejeným dušezpytem ústředních antihrdinů: „Furt myslím na jediný. Lidský maso. Krev.

Prolog

Neovládám se. Mám chuť. Mučit a znásilňovat. Zabíjet. Škrčení zvířat už mi nestačí.“

Hned v první kapitole poznáme dvojnásobného sadistického vraha, který svého času navštívil londýnské muzeum voskových figurín. Zavítal také do zdejšího sklepení, kde si náležitě vychutnal postavy mnohonásobných mordýřů evropské a světové historie, někdy pohledem přes mříže improvizovaného žaláře, jindy zas situovaných nad svými zkrvavenými a zohavenými oběťmi.

Sklepní finále expozice mladíka zaujalo. Když vyšel na ulici, s myslí stále podivně rozkuráženou, počastoval v napsané pohlednici jednoho kamaráda žertovnou nadsázkou: *Kdo ví? Třeba se mezi ně jednou dostanu!*

Vybavil se mu jeho vtípek po první vraždě v nevěstinci? Nebo po té druhé, když ve sklepě hudební školy zanechal ubodané dítě, mrtvolku s dokonalým otiskem svého chrupu, kousnutím, zasazeným do těla oběti ve chvíli nejvyššího vzrušení?

Vzpomněl si aspoň, když mu kolem hrdla navlékli katovskou oprátku?

Vydejte se, prosím, se mnou vstříc páté chodbě panoptika sexuálních vražd.

Ano, je to tak...

Všichni jsme Alenky.

Vražda v hudební škole

„Začátkem února 1974 vzrušila krajské město a nato i Východočeský kraj bestiální vražda 9letého školáka Pavla Jirouta, který byl nalezen ubodán ve sklepě Lidové školy umění v Hradci Králové.

Rozhořčení občanů nad brutalitou pachatele bylo značné a výsledek pátrání bezpečnostních orgánů po bezcitném vrahu byl veřejností očekáván s mimořádným zájmem. Přes veškeré úsilí a příkladnou obětavost všech do pátrání a vyšetřování zapojených příslušníků VB pachatel, který měl 24hodinový náskok a nezanechal po sobě téměř žádné stopy, unikal. Ústním podáním dostala surová vražda u obyvatel města a v okolí ještě hrůznější podobu, než ve skutečnosti měla.

Svou příležitost vycitily i kriminální živly a političtí odpůrci, kterými byly do veřejnosti vnášeny nepravdivé a samozřejmě ‚zaručené‘ zprávy o tom, že pro neschopnost naší Bezpečnosti museli být k vyšetření vraždy a dopadení vraha přivoláni kriminalisté z Rakouska, a dokonce i z Německé spolkové republiky.

V stávající atmosféře nacházely tyto záměrně rozšiřované smyšlenky u některých obyvatel ohlas. Byly snahy práci našich bezpečnostních orgánů zlehčovat, a tak dopadení vraha nebylo již jen vnitřní záležitostí Bezpečnosti, ale případ nabyl politického charakteru. Situace nebyla nijak záviděníhodná, nechyběla ani kritika a ojedinělé projevy nedůvěry ve schopnosti našeho bezpečnostního aparátu.

Tady se však projevila vysoká politická uvědomělost starších a zkušených, i teprve začínajících příslušníků VB, která společně s pocitem odpovědnosti se stala hnací silou pracovní aktivity, obětavosti a iniciativy každého jednotlivce při plnění kvalifikovaných nebo i jen dílčích a běžných úkolů, které však byly stejně důležité a potřebné...“

Hm, hm... Panečku, některé formulace a výrazy z předloženého textu oplývají dnes až neskutečnou bolševickou razancí, snad už chybí jen věty o „ztroskotancích a samozvancích“...

A ten nádherně vykreslený rozdíl v nevraživém chápání a přístupu komunistického aparátu vůči Rakousku, resp. vůči samé „stoce zla“, jmenující se Německá spolková republika!

Však se taky televizní divák snadno rozpomene, jakou strašnou sebekletbou se farní drbna Kelišová uměla ohánět: *Ať se propadnu do Západního Německa, jestli kecám, velebnosti...*²⁰

Buď, jak buď, v roce 1975 vyšel v *Kriminalistickém sborníku*, konkrétně v čísle 8, obšírný kazuistický článek majora Ladislava Bartoše a majora Antonína Košnáře z odboru vyšetřování VB v Hradci Králové. Jmenoval se *Od homosexuality k bestiální vraždě*, šlo o text pozoruhodný a přínosný, bez ohledu na povinný politický balast v úvodu.

Text mě zaujal už v osmdesátých letech minulého století jako dálkového studenta FAMU, kdy jsem měl umožněno studovat archiválie v tehdejšímu Muzeu SNB, včetně libovolných ročníků *Kriminalistického sborníku*. Není divu, obdobně podrobných analýz vražedných kauz nebylo ani v takovém periodiku mnoho.

O mnoho let později, už při práci na třetím díle *Panoptika*, mne na případ upozornil kapitán Mgr. Michal Hynek z krajské SKPV v Hradci Králové: „Existují dva svazky fotek o vraždě malého Jirouta, první je ohledačka, druhý rekonstrukce. U nás si je předáváme z generace na generaci, já jsem je podědil po svém bývalém šéfovi.“

Stačilo oběma svazky – nezapomenutelný starouš Zahrádka jim říkával *fotomapy* – jen zalistovat... Bylo rozhodnuto, o tuhle kauzu nemůžu čtenáře *Panoptika* ošidit!

Domluvil jsem si studium vyšetřovacího spisu v Archivu bezpečnostních složek Ministerstva vnitra České republiky, který se nachází

²⁰ Populární hláška z filmu režiséra Zdeňka Trošky *Slunce, seno, jahody*.

v brněnských Kanicích. V květnu 2019 jsem pak vstoupil do studovny zmíněného archivu v pražské ulici Na Struze... Nelitoval jsem.

Obdobná kauza se sexuálním motivem se totiž může odehrát i za našich časů, byť vstup do školních budov z ulice je pro nepovolanou osobu dnes mnohem složitější. Nezasloužený úspěch nahodilého pachatele by v současné době také komplikovaly možné genetické stopy, případně záznamy bezpečnostního kamerového systému.

Během studia spisu jsem pochopil, že tehdejší kriminalisté měli proti sobě inteligentního, navýsost opatrného pachatele. Veškeré nasazení sil se rozplývalo do ztracena, případ jako by už dostával zlověstné obrysy „pomníku“... Pak ale na stranu mužů zákona náhle přitekla ona pověstná kapka „štěstíčka“.

Přesně řečeno, mordparta dokázala využít snad jediné chyby pachatele, kterému by se jinak povedla tzv. dokonalá vražda:

Přišel totiž, a také opustil, místo činu prakticky nepozorován. Vůči tamní Lidové škole umění, ale navíc k celému městu měl nulový vztah, dokonce nepocházel ani z tehdejšího Východočeského kraje. A jak už to u sexuálních predátorů bývá obvyklé, svou oběť poznal až krátce před činem.

Proč se nespokojit jen s tlumočením původního textu v *Kriminalistickém sborníku*? Lze překročit po bezmála půl století monolit, diktovaný čerstvými vzpomínkami tehdejších pamětníků? Záhy jsem se přesvědčil, že role pouhého plagiátora mně nehrozí, naopak.

Zevrubná analýza komplexu archivního spisu, včetně podsvazků, mi totiž umožnila jít nad rámec původního textu jmenovaných autorů a jejich striktně kazuistického článku, stránkově limitovaného i rozměrem tehdejší podoby měsíčníku. Čtenáři mohou nabídnout o poznání víc:

Za prvé mám v úmyslu popsat, jak se operativa musela vypořádat s **falešnými doznáními duševně narušených jedinců**, z nichž jeden dokonce plnil na území uvedené školy své každodenní pracovní úkoly jako pomocný zedník.

Druhé obohacení spatřuji v **detailním rozboru deviantní a psychopatické povahy skutečného pachatele**. Na škodu jistě nebude – do třetice všeho dobrého – seznámit se s podobou **vraždy**, která se odehrála v jistém nevěstinci, v **tehdy západoněmeckém Hamburku v posledních dnech roku 1972**.

Je prakticky nepochybné, že i za tento zločin by byl **Milan Dražan, ročník 1951**, shledán vinným a pravomocně odsouzen. Jeho trestní stíhání ve spolupráci se západoněmeckou policií ovšem zastavil vyšetřovatel major Košnář v dubnu 1975. Měl proto pádný a zcela nezpochybnitelný důvod:

O měsíc dříve skončil Dražan svůj veskrze špatný život v popravčí místnosti věznice Pankrác v Praze.

Nelitujme ho, bylo to zasloužené finále.

I. Hledání při svíčkách

Ústřední postavu expozice případu z hlediska mužů zákona pro nás představuje kriminalista strážmistr Robert Drápal, jehož výpověď samozřejmě nalezneme ve spise:

„Mám na starosti pátrání po osobách, hledaných i pohřešovaných. V pátek osmého února hned po příchodu do práce jsem byl informován kolegy o tom, že zmizel nějaký školák, krátce nato mě oficiálně informoval náčelník, že se od včerejška pohřešuje devítiletý Pavel Jirout.

Vyslechl jsem informativně oba rodiče, kteří se mezitím dostavili na Správu. Dozvěděl jsem se, že Pavlík po ukončení běžného školního vyučování odešel včera do Lidové školy umění v Hradci Králové, která se nachází na Dukelské třídě. Zde ho odpoledne, konkrétně od 14:00 čekala hodina klavíru vedená učitelkou Oksanou Slodeckou.

Když se ani pozdě odpoledne chlapec nevrátil domů, poslali rodiče do školy Pavlova staršího bratra. Ten se Slodeckou údajně mluvil, učitelka mu potvrdila, že Pavel učební hodinu absolvoval, po jejím skončení se rozloučil a odešel.

Po učitelce Slodecké prozatím časově neexistoval svědek, který by existenci malého Jirouta potvrdil, ať už ve škole, nebo někde ve městě. Chlapcovo pohřešování tedy oficiálně začalo ve čtvrtek 7. února krátce po třetí hodině odpolední.“

K úvodním pátečním povinnostem strážmistra Drápala patřil rovněž telefonát řediteli LŠU Vladimíru Kubišтови. Stalo se kolem deváté dopolední, Kubišta už také o chlapcově zmizení věděl – ovšem kontaktovat osobně Oksanu Slodeckou, ke které malý Jirout chodil brnkat na klávesách žáčkovské etudy, bylo dočasně nad síly obou mužů.

Třídní kniha vězela zamčená v učitelčině stole, další vyučování mělo začít až odpoledne. Slodecká podle všeho nebyla doma, v jejím bytě na klepání u dveří nikdo nereagoval, také prozvánění pevné telefonní linky zůstalo bez výsledku.

„Asi v 10:00 hodin jsme v počtu osmi osob včetně otce pohřešovaného chlapce začali prohledávat školní prostory, pátrání jsme ve 12:30 bez výsledku přerušili. Od 13:00 proběhlo vytěžení Oksany Slodecké, která potvrdila, že Pavlík na hodinu přišel.

Podle kantorky nebyl ovšem na hodinu klavíru kvalitně připraven, tak mu vyčínila, že se kvůli němu nebudou zdržovat, že musí vše dohnat doma – a teď budou spolu pokračovat v další výuce. Zbytek hodiny proběhl bez rušivých momentů, hodina trvala od 14:00 do 14:55, následně se chlapec rozloučil a odešel,“ pokračoval v líčení událostí strážmistr Drápal.

Takže Pavlík na hodině hudby skutečně byl. Naopak se nepodařilo potvrdit jeho výskyt v průběhu pozdějšího odpoledne kdekoli ve městě, tím pádem narostla důležitost prohlídky všech prostor budovy Lidové školy umění.

„Kolem čtvrté odpolední se ke mně dostala informace o jakémsi zedníku *Standovi*, který má ke škole vztah, údajně není normální a byl snad v minulosti trestán, možná jen vyšetřován, pro mravnostní delikty,“ pokračoval ve výčtu událostí strážmistr Drápal.

„Vytěžil jsem kvůli *Standovi* ředitele školy. Ten nic bližšího k zedníkově osobě nevěděl, dozvěděl jsem se pouze od něho, že dotyčný patří

k pracovníkům městských služeb, kteří mají na zdejších dvoře sklad. Ředitel zmínil také sklep plný haraburdí. Vstup není zamčen, sestoupit dolů může vlastně kdokoli, ale je tam tma, většina zaměstnanců školy se do sklepa údajně bojí chodit.“ *Bojí chodit?* To znělo jako kategorická výzva k okamžité prohlídce sklepních prostor! Dolů se vydali tři: ředitel Kubišta šel jako první a cestou dolů po točitých schodech rozsvěcel, protože jediný znal umístění vypínačů. Za ním sestupoval Drápal, trio uzavíral jeho kolega nadstrážmistr Veselý.

Sklep samotný už osvětlený nebyl, ale nechtěli se vracet kvůli baterce. *Říká* jim během chůze vysvětloval, že zaměstnanci školy chodí sem dolů jen čas od času, když je potřeba zbavit se nějakého nepotřebného haraburdí případně zkontrolovat stav plynoměru.

Trojice mužů – ředitel Kubišta mezitím našel a rozsvítil svíčku – prohledávala sklepní místnosti jen s minimem osvětlení. Když se znovu setkali, oznámil Veselý, který svíčku k dispozici neměl, že navzdory tmě rozeznal v jedné místnosti ležet *nějakou figurínu*.

Kubišta potvrdil, že by se mohlo jednat o krejčovskou figurínu, už slyšel od lidí, že dřív snad v budově nebo blízkém okolí nějaké krejčovství fungovalo. Ovšem Drápal nic nepodcenil – *Důvěřuj, ale prověřuj!* – a šel se na figurínu podívat s dopomocí svíčky.

„Uviděl jsem pohřešovaného chlapce ležet na hromadě uhlí zcela svlečeného, zašpiněného uhelným prachem. Řekl jsem pouze: *To je on!* Nato se ozval výkřik ředitele, vlastně spíš hlasitý povzdech: *Jéžíšmarjá!* Dále jsem viděl, že ředitel začal pobíhat po místnosti, kde byla kaluž krve, chodil sem tam...

Ve sklepe zůstal hlídat Veselý, šli jsme s ředitelem Kubištou do jeho kanceláře, odkud jsem telefonicky vyrozuměl o našem nálezu útvar. Ředitel si sedl do křesla, byl celý sklíčený, požádal jsem ho, aby o věci s nikým nemluvil. On to ani nekomentoval, ale bylo zřejmé, že celá událost na něho silně psychicky dolehla.“

„U paty haldy leží na uhlí nahá mrtvola chlapce...“

Ohledání místa činu začalo zhruba za hodinu po Drápalově oznámení, podle protokolu v 17:00 hod.

Hlavní zájem výjezdové skupiny byl logicky upřen na sklepní prostory, pozornosti ovšem neunikly ani přízemí, první patro a půda, dále dvůr a přilehlé objekty v okolí školy – zde pokračovalo ohledání ještě další dva dny, tedy o víkendu 9. a 10. února, když mezitím napadla trocha sněhu.

K osvětlení sklepa využili kriminalisté elektrický světlomet značky Zuzana. Silné nasvícení nevábneho prostředí s mrtvolou dítěte rázem dodalo scéně kruté, až otřesné parametry:

Chlapecova mrtvola ležela na zádech, na prsou v srdeční krajině zela bodnořzná rána. Ohledávající soudní lékař později označil dalších devět bodnořzných a dvě řezné rány především v prostoru zad a boku. Patrné bylo i kousnutí, přesně řečeno detailní stopa po chrupu dospělého člověka na pravém rameni oběti.

Tělo bylo po celém povrchu poznamenáno uhelným prachem, smíšeným místy s krví, se zřetelným otiskem po podrážce boty na prsou. Na hrudníku, krku a obličejí ležely zbytky zuhelnatělého papírového sáčku, u krku zajistil technik zbytek téhož sáčku se třemi bonbony. Potřeboval snad pachatel krátký zásvit ohně, aby se ujistil, že oběť je mrtvá?

Poblíž haldy ležel pohozený kus zeleného svetru, v rohu při dveřích se válel vysypaný obsah školní tašky včetně svačiny, knihy a sešity nesly jméno Pavla Jirouta. Nedaleko se také nacházely chlapecovy boty.

Místo nálezu nebylo bezprostředním místem vraždy. Zkušeným kriminalistům to napovídal fakt vcelku nepatrného množství krve pod tělem – s čímž korespondovala ve vedlejší prázdné sklepní místnosti rozsáhlá krevní kaluž se stopou podrážky obuvi. Otisk nepatřil botám žádného z tria mužů, kteří mrtvolku našli jako první, zato velmi dobře korespondoval s otiskem podrážky na chlapecových prsou.

Mezi kaluží krve a místem, kde leželo tělo chlapce, nebyla nalezena jediná krevní kapka. Z toho mohli kriminalisté usuzovat, že pachatel